

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Evaluering af Daghuset Enggården

Daghuset Enggården

Evaluering

September 2016

Konsulent Dorte Laursen Stigaard

Dostig@stab.rm.dk

Studentermedhjælper Pernille Birkner Bro

PENBRO@rm.dk

METODECENTRET

Center for innovation & metodeudvikling

Olof Palmes Allé 19

8200 Aarhus N

Tel. 78 41 41 00

Indhold

Indhold	- 3 -
Indledning	- 5 -
Resumé.....	- 5 -
Baggrund og formål	- 7 -
Metodecentret og Daghuset Enggårdens samarbejde	- 8 -
Datagrundlag.....	- 8 -
Målgruppebeskrivelse.....	- 10 -
Unge med fuldt forløb.....	- 11 -
Diagnoser	- 11 -
Skoletilbud og andre vanskeligheder	- 11 -
Misbrug	- 12 -
Tidligere foranstaltninger.....	- 12 -
Familieforhold.....	- 12 -
Casebeskrivelser af to unge med fuldt forløb	- 13 -
Unge med afbrudt forløb	- 14 -
Frafald	- 14 -
Diagnoser	- 15 -
Skoletilbud og andre vanskeligheder	- 15 -
Misbrug	- 15 -
Tidligere foranstaltninger.....	- 15 -
Familieforhold.....	- 16 -
Formålet med indskrivning på Enggården samt de unges udvikling	- 16 -
CGAS-test	- 18 -
Resultatdokumentation	- 21 -
Opsamling på de unges udvikling	- 24 -
Enggårdens ramme og behandling	- 24 -
Kontaktperson.....	- 25 -
Ugesamtaler	- 26 -
Individuel behandling/Individuel Plan	- 27 -
Tilværelsespsykologi	- 29 -
Miljøterapi.....	- 31 -
Forudsigelighed og struktur	- 32 -
Individuelt arbejde	- 34 -
Psykoedukation.....	- 35 -
Ungegruppen.....	- 36 -
Forældre og psykoedukation.....	- 37 -
Holme Nygård	- 38 -
Overgang til nye tilbud.....	- 39 -
Opsamling på Enggårdens ramme og behandling	- 42 -
Samarbejde	- 44 -
Samarbejde med forældre	- 44 -
Møder	- 44 -
Forældrekontakt	- 45 -
Familieorienteret forløb	- 46 -

Orientering og inddragelse ved udskrivning	- 48 -
Kommunalt samarbejde.....	- 49 -
Opsamling på samarbejdet	- 52 -
Forældresamarbejdet.....	- 52 -
Kommunalt samarbejde	- 52 -
Bilag.....	58

Indledning

Resumé

I denne evaluering gennemgås Daghuset Enggårdens behandlingstilbud, som henvender sig til psykisk sårbare unge eller unge med diagnosticerede psykiatriske lidelser. Evalueringen baserer sig på 16 unge, der har gennemført et fuldt forløb ved Enggården på 15 måneder. De unge har generelt mange udfordringer både relateret til deres psykiske diagnoser, men dertil har de også yderligere problematikker, som eksempelvis lavt selvværd, social isolation og selvskadende adfærd og har på grund af deres vanskeligheder i en længerevarende periode enten stået uden et passende skoletilbud eller haft et meget højt fravær i skolen.

Formålet med Enggården har for størstedelen af de unge omhandlet støtte til at genetablere et godt ungdomsliv, styrke selvværd samt støtte til social trivsel og opbygning af sociale kompetencer. Dertil er generel trivsel i hverdagen, struktur og en stabil skolegang også kendetegnende som fokuspunkter for de unges forløb ved Enggården. Overordnet viser evalueringen, at det er lykkedes at give de unge i forløb et dagtilbud af en sådan faglig kvalitet, at langt de fleste opnår en positiv udvikling. De unges forløb har udviklet sig i forskellig retning, og de opstillede mål er derfor også opfyldt i varierende grad. For størstedelen af de unge sker en forbedring indenfor problemområderne. Det betyder, at de unge igennem forløbet på Enggården oplever at opnå øget selvværd, mindsker deres angst, opnår flere kompetencer på det sociale område og generelt opbygger flere strategier til at håndtere deres problematikker. Et mindre antal af unge har dog kun udviklet sig i mindre grad undervejs i forhold til de opstillede mål. Af den grund har de stadig udfordringer relateret til de problemområder, som de oplevede ved indskrivning på Enggården. Generelt er det dog kendetegnende for de unge, at deres støttebehov mindskes igennem forløbet ved Enggården, hvilket også afspejles i de unges efterfølgende foranstaltninger.

De unges positive udvikling dokumenteres også igennem målingen af deres overordnede funktionsniveau, CGAS samt den udførte resultatvurdering, som udføres ved ind- og udskrivning. Over halvdelen af de unge bevæger sig minimum en kategori op i scoren ved CGAS test på deres funktionsniveau, hvilket er et udtryk for, at de har opbygget flere kompetencer og fået et højere funktionsniveau i hverdagen.

Resultatdokumentationen illustrerer på samme måde, hvordan de unges vanskeligheder gennemsnitligt formindskes på alle målte områder ved udskrivning fra Enggården.

Overordnet viser evalueringen således positiv udvikling hos størstedelen af de unge i fulde forløb, hvilket indikerer, at det er lykkedes at skabe et alternativt tilbud til en anbringelse på et psykiatrisk døgntilbud. De unges positive udvikling er tegn på, at det er muligt at tilrettelægge og give et ambulante tilbud med andre

rammer end et døgntilbud, hvor de unge med psykiatriske problemstillinger har mulighed for at bo hjemme hos familien.

I arbejdet med de unge benytter Enggård sig af tre overordnede behandlingsstrategier:

Tilværelsespsykologi, miljøterapi og psykoedukation. Anvendelsen af de tre behandlingsformer varierer meget alt efter de unges kompetencer. Eksempelvis har det i flere tilfælde ikke været muligt at arbejde direkte med tilværelsespsykologien på grund af de unges abstraktionsniveau, hvorfor personalet i stedet har valgt en alternativ tilgang, hvor de har anvendt relevante delelementer. Miljøterapien er modsat blevet udfordret i de situationer, hvor den unge ikke har været i stand til at møde op på Enggård. Dog giver flere af de interviewede unge og forældre udtryk for, at den miljøterapeutiske ramme og strukturen på Enggård fungerer godt trods de udfordringer, personalet oplever i denne sammenhæng. Som med de andre behandlingsstrategier har der også været udfordringer forbundet med det psykoedukative arbejde. Disse relaterer sig især til de unges lyst og evne til at arbejde med sine diagnoser, men størstedelen af de unge opnår en større indsigt i sine diagnoser og oparbejder strategier til at håndtere dem. Det er overordnet kendetegnende, at der er stor forskel blandt de unge i forhold til, hvilke dele af Enggårdens behandlingsgrundlag, de har profiteret af. Dertil skal også nævnes andre dele af Enggårdens arbejde, som også fremhæves af de unge selv. Det drejer sig blandt andet om at have en kontaktperson tilknyttet, muligheden for psykologsamtaler samt den generelle fleksibilitet, som personalet på Enggård udviser i udførelsen af den individuelle behandling.

I kontakten med forældrene har begge parter indtrykket af et velfungerende samarbejde. Forældrene har generelt følt sig trygge ved personalet og Enggård som tilbud og har løbende fået information om deres barns udvikling og har følt sig inddraget. Samtidig fokuserer personalet, som en del af deres behandling, også på forholdene i hjemmet, hvor de blandt andet har arbejdet med at styrke relationen mellem den unge og forældrene for bl.a. at mindske konflikterne i hjemmet. Dette arbejde kan også være nødvendigt i forhold til den miljøterapeutiske ramme, da bedre rammer i hjemmet kan styrke den unge og muligheden for at arbejde med de psykiske udfordringer.

I samarbejdet med de kommunale sagsbehandlere har der ikke været nævneværdige udfordringer i samarbejdet. Der har generelt været enighed om formålet med de unges forløb på Enggård og ligeledes vedrørende det videre forløb for de unge. I forbindelse med udskrivning fra Enggård oplever forældrene tilfredshed med niveauet af inddragelse, og de giver udtryk for at være godt orienterede om det videre forløb for de unge.

Baggrund og formål

I et samarbejde mellem Holmstrupgård, Region Midtjylland, Aarhus Kommune og Metodecentret er Daghuset Enggården opstået. Formålet har været at udvikle alternativer til tilbuddet om anbringelse til psykisk sårbare unge eller unge med diagnosticerede psykiatriske lidelser, som har brug for en intensiv målrettet indsats. Dette resulterede i Daghuset Enggården, som siden 2013 har haft 22 unge indskrevet i et 15-måneders forløb, hvoraf der på nuværende tidspunkt er indskrevet ni unge.

Formålet med Enggården er:

- At den unge bliver aktør i eget liv
- At den unge støttes i at mestre egen sårbarhed bedst muligt
- At inddrage den unges familie og netværk i støtten til den unge
- At give den unge en stabil tilknytning til skole eller beskæftigelse

Et af dagtilbuddets fokusområder er, at der både arbejdes med den unges individuelle psykiske problemstillinger men også med de udfordringer, som er generelle på tværs af de unge for ikke at ekskludere dem fra et ungdomsliv. Dette indbefatter blandt andet, at skoletilbuddet er en central del af Enggårdens tilbud, og ligeledes er arbejdet med forældrene.

Ved opstarten af projektet var det en udfordring for personalet på Enggården, at de unge, der blev visiteret, havde større vanskeligheder end forventet¹. Enggården forsøgte derfor at tilpasse indsatsen til en anden ungegruppe end først forventet, hvilket medførte, at behandlingsarbejdet i højere grad blev udført i hjemmet, da de unge var udfordret ift. fremmøde. Dette vanskeliggjorde Enggårdens arbejdsmetoder, hvor en del af det psykoedukative og miljøterapeutiske arbejde på Enggården blev udfordret. I forlængelse heraf har visitationen undervejs ændret sig, efterhånden som det er blevet tydeligere for både Enggården og samarbejdspartnere, hvilke problematikker tilbuddet har været i stand til at håndtere. Dette understreges også af, at der frem til slutningen af 2014 var blevet udskrevet fire unge før tid, mens det efterfølgende kun drejer sig om to unge. Siden januar 2015 og frem til marts 2016 har der desuden kun været piger indskrevet på tilbuddet.

¹ Vanskelighederne i forbindelse med opstarten er gennemgået i Metodecentrets Midtvejsevaluering af Enggården

Metodecentret og Daghuset Enggårdens samarbejde

Som et led i den evaluering, Metodecentret udfører for Daghuset Enggård, er der undervejs i forløbet udarbejdet to rapporter, midtvejsevaluering og statusevaluering, ud over denne endelige evaluering. I sommeren 2014 blev midtvejsevalueringen udarbejdet. Formålet med denne var at foretage en kortlægning af tilbuddets udvikling, hvor der især var fokus på beskrivelsen af de unge, Enggårdens behandling, samarbejdet og inddragelsen af forældre, samt samarbejdet med kommunen, hvilket mundede ud i 14 fremadrettede fokusområder med forslag til områder med udviklingspotentiale. Disse omhandlede især problematikkerne hos de unge, der havde vist sig tungere end forventet ved opstart.

I november 2015 fulgtes midtvejsevalueringen op med en statusevaluering, der havde til formål at bidrage med et større fokus på samarbejdet med skoletilbuddet, Holme Nygård. I den forbindelse blev der udført interviews med to lærere ved Holme Nygård og en psykolog fra PPR i Aarhus Kommune.

Denne afsluttende evaluering vil omhandle de unge, der er blevet udskrevet fra Enggård, og vil især beskæftige sig med de unge, som har gennemført et fuldt forløb. Derudover vil der i evalueringen være et fokus på Enggårdens arbejdsmetoder og deres samarbejde med både forældre, skole og de kommunale myndigheder for at give en samlet vurdering af Enggårdens tilbud.

Datagrundlag

Nærværende evaluering er gennemført på baggrund af både interviews og skriftligt materiale udleveret af Enggård samt Aarhus Kommune. Evalueringen baserer sig på 22 unge, der har fulgt et forløb ved Daghuset Enggård. Ud af disse har 16 unge gennemført et fuldt forløb, mens de resterende seks er blevet udskrevet før tid.

Der er foretaget interviews med forskellige aktører:

- Kontaktpersoner ved Enggård til de unge igennem forløbet
- De unge ved ind- og udskrivning og ved opfølgning 6 måneder efter udskrivning
- Forældre ved udskrivning
- Kommunale sagsbehandlere ved udskrivning

Kontaktpersoner: I løbet af de unges ophold på Enggård foretages der 4-5 telefoniske interviews med kontaktpersonen. Det første foretages ved den unges opstart og derefter hver 3.-4. måned frem til udskrivning. Omdrejningspunktet for disse interviews er den enkelte unges udfordringer og udvikling siden sidst for hermed at opnå et indblik i de unges forløb. Derudover behandles emner som

forældresamarbejdet, skoleforløbet og anvendte metoder ved Enggård. I evalueringen vil gennemgangen af behandlingsarbejdet især basere sig på kontaktpersonernes tilkendegivelser, da de er personer, der har kendskab hermed.

Unge: Interviewene med de unge foretages personligt ved opstart og udskrivning. Seks måneder efter afslutning ved Enggård følges op med endnu et interview, denne gang telefonisk. Hensigten med disse interviews har været at få indblik i de unges eget synspunkt på forløbet ved Enggård, samt hvorvidt de selv har oplevet en udvikling. Interviewene ved indskrivning er blevet gennemført med ni unge og otte unge ved udskrivning. De opfølgende interviews er foretaget med fire unge, hvor der har været en opmærksomhed på de unges velbefindende i deres nuværende situation, hvorvidt de har udviklet sig siden ophør ved Enggård samt deres oplevelse af at have gået på Enggård. Størstedelen af de interviewede unge har været udskrevet i for kort tid til, at det har været muligt at lave opfølgende interviews inden udarbejdelsen af denne rapport. Dertil har der været udfordringer i forhold til at komme i kontakt med de unge efter udskrivning på Enggård, hvilket har medført, at antallet af opfølgende interviews er færre end de interviews, der er udført med de unge på Enggård.

Forældre: Formålet med forældreinterviewene har været at få indblik i forældrenes oplevelse af Daghuset Enggård, hvor de blandt andet vurderer samarbejdet med Enggård og deres barns udbytte af forløbet. Disse interviews er foretaget telefonisk med 11 forældre.

Kommunale sagsbehandlere: I 14 af forløbene har det været muligt at interviewe den unges sagsbehandler via telefon. Formålet hermed har været at afdække, hvorledes de kommunale samarbejdspartnere vurderer Enggård som tilbud, den unges udbytte heraf samt samarbejdet mellem Enggård og sagsbehandleren. Det har været udfordrende at få kontakt til sagsbehandlerne, da de unge i flere tilfælde er overgået til andre afdelinger eller undervejs i forløbet har skiftet sagsbehandler, hvilket også betyder, at sagsbehandlerens viden om tilbuddet og de unges forløb i disse tilfælde er begrænset.

Alle interviews er transskriberet efterfølgende.

Derudover bygger evalueringen også på skriftligt materiale udleveret fra Enggård og den kommunale sagsbehandler. Dette materiale består af følgende:

- Kommunale handleplaner
- Individuelle planer

- Statusrapporter
- Skoleudtalelser
- Mødereferater og notater
- Psykiatriske dokumenter
- Underretninger
- CGAS-test
- Resultatdokumentation

Målgruppebeskrivelse

Daghuset Enggården beskriver sig som et tilbud på 15 måneder til unge i alderen 15-18 år med psykiatriske vanskeligheder med behov for et særligt tilrettelagt behandlingstilbud, som ikke er en døgnanbringelse. De unge kan dermed blive boende i hjemmet med en tilstrækkelig støttende indsats.

Mere specifikt er målgruppen normalbegavede unge, hvis problematikker primært er grundet psykiatriske vanskeligheder. Derudover kendetegnes målgruppen af følgende områder:

- Unge med længerevarende skolefravær og mange nederlag; de unge er enten uden skoletilbud eller ude af stand til at benytte sit skoletilbud
- Diagnosticerede unge, og unge der er udredt på Børn- og Ungdomspsykiatrisk Center (BUC)
- Isolerede unge, der f.eks. opholder sig meget i hjemmet
- Unge med forældre med få ressourcer
- Unge med ressourcestærke forældre
- Unge med uudnyttede kognitive ressourcer på grund af vanskeligheder i det sociale felt, som vanskeliggør udvikling
- De unge har en bevidsthed om deres udfordringer og indsigt i, at de ikke har strategier til at håndtere deres psykiske vanskeligheder
- Unge med behov for støtte til at turde møde omverdenen
- Unge med behov for en ramme, hvor de mødes af forståelse og kendskab til deres vanskeligheder

Målgruppen for Enggården er dermed meget bred, men et overordnet krav er, at de unge skal være i stand til at møde op på Enggården, så behandlingen ikke foregår i hjemmet. Desuden må misbrug ikke være den egentlige grund til visitation.

Unge med fuldt forløb

I det følgende præsenteres en række forhold for de unge, der har gennemført et fuldt forløb på Enggården. Afsnittet afrundes med cases for to unge, som har gennemført et fuldt forløb for at give illustrative og sammenhængende eksempler målgruppens problemstillinger. Hvis der ønskes et yderligere overblik over de unge med fuldt forløb, kan det findes i bilag 1.

Diagnoser

Størstedelen af de unge, der visiteres til Enggården, er forinden blevet udredt. Dermed kender Enggården på forhånd de unges vanskeligheder, selvom flere undervejs i forløbet på Enggården får foretaget en ny udredning og ændret deres diagnoser grundet mistanke om, at diagnoserne har ændret sig.

Gruppen af unge, som visiteres til Enggården har en vid række af diagnoser, og flere unge har to eller flere diagnoser ved indskrivning. Fire har diagnoser i autismespektret, med diagnoser som GUA (grundlæggende udviklingsforstyrrelser), NLD (non-verbal learning disorder) og aspergers. Derudover har seks unge ADHD-diagnoser, herunder ADD. Af disse har to både autismespektrum-forstyrrelser og en ADHD-diagnose. De resterende unge har andre psykiatriske diagnoser såsom angst, OCD, skizofreni, tilpasningsreaktion med emotionelle symptomer, depression, spiseforstyrrelse og tilknytningsforstyrrelse, hvorfor at Enggården skal favne bredt i deres behandlingsarbejde.

Skoletilbud og andre vanskeligheder

Kendetegnende for de unge, der har gennemført et fuldt forløb ved Enggården, er, at de alle i en længere periode inden opstart på Enggården ikke har fulgt et skoletilbud på grund af deres vanskeligheder, hvilket samtidig også har medført, at størstedelen har oplevet social isolation og manglende kontakt med jævnaldrende. Ikke-diagnosticerede problematikker for de unge omhandler først og fremmest skolevægning.

Af andre problematikker kan nævnes kognitive udfordringer, selvskadende adfærd, sociale udfordringer samt selvværdsproblematikker. For flere af de unge har det endvidere været nødvendigt at udføre behandling i hjemmet undervejs i forløbet, da enkelte unge enten ved opstart eller undervejs i processen bliver for udfordret af deres vanskeligheder til at kunne møde op på Enggården. Denne type af behandling ligger egentlig uden for Enggårdens regi, da der er et krav om, at de unge selv skal kunne transportere sig til og fra Enggården. Dette redegøres i afsnittet om familieorienterede forløb.

Misbrug

To af de unge, der har været tilknyttet Enggårdens har haft et hashmisbrug. Dette har dog ikke været deres hovedproblem, og er ikke årsagen til indskrivningen på Enggårdens. I det ene tilfælde er misbruget først opdaget efter det påbegyndte forløb hos Enggårdens. Baggrunden for indskrivningen har i stedet været problematikker forbundet med deres diagnoser og manglende struktur i hverdagen. Undervejs i forløbet har der dog været fokus på misbrugsproblematikken for en af de unge, hvor Enggårdens og Misbrugscentret har forsøgt at hjælpe den unge med at finde alternativer. En anden ung er stoppet uden en behandlingsindsats men med de ressourcer, hun har fra Enggårdens.

Desuden har en ung i et enkelt tilfælde undervejs i forløbet påbegyndt et misbrug. Dette skyldes ifølge den unge selv og den unges kontaktperson sandsynligvis den omgangskreds, hun omgås i skolen, der har erfaringer med stoffer, hvilket ikke har været et almindeligt miljø for den unge at færdes i. Dette har også været et arbejds punkt for Enggårdens undervejs i forløbet.

Tidligere foranstaltninger

For størstedelen af de unge, der gennemfører et fuldt forløb ses også, at der har været igangsat forskellige typer af foranstaltninger inden opstart på Enggårdens. Der er dog stor forskel på tyngden af foranstaltninger, der tidligere er sat i værk. Dette drejer sig både om døgnanbringelser, MST-indsatser, familiebehandlingsforløb og PPR. Derudover har seks af de unge haft henvisninger til Børne- og Ungdomspsykiatrien. Flere af de unge har desuden haft en kommunal kontaktperson, som ekstra støtte inden indskrivning og er fortsat med dette under forløbet på Enggårdens.

Familieforhold

For alle unge, der har været tilknyttet Enggårdens gør det sig gældende, at de bor hjemme ved opstart, hvilket også er et udgangspunkt for Enggårdens målgruppe. Derudover fordeler de sig nærmest ligeligt imellem at bo med begge forældre eller med den ene forælder. Størstedelen af de unge har derudover søskende, som i to af tilfældene også har problematikker, enten psykiske eller fysiske.

Det indsamlede materiale viser desuden, at mange af familierne har få ressourcer. De udstråler dog omsorg og forsøger at hjælpe deres barn så godt som muligt. I fire af tilfældene har forældrene også psykiske vanskeligheder, såsom personlighedsforstyrrelse, depression eller spiseforstyrrelser. En enkelt ung har boet på krisecenter en overgang med sin mor og søskende på grund af en voldelig far med alkoholmisbrug, mens en anden ung har en far i fængsel. Tre af familierne beskrives som værende meget ressourcestærke af personalet på Enggårdens, da de har overskud og kompetencer til at håndtere den unges udfordringer. I

mange af familierne ses også en manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, enten midlertidigt eller permanent, blandt andet på grund af de unges problemstillinger.

For alle familierne er det kendetegnende, at den unges vanskeligheder enten fylder meget i hjemmet og er en årsag til konflikter indbyrdes eller håndteres på en mindre optimal måde, hvorfor familiestrukturen er et opmærksomhedspunkt for Enggård. Dermed er der i alle familierne behov for yderligere støtte til at håndtere de unges vanskeligheder.

Casebeskrivelser af to unge med fuldt forløb

I det følgende fremstilles casebeskrivelser af unge piger, som begge har gennemført et fuldt forløb ved Enggård. De to cases har til formål at illustrere bredden, typen og sammensætningen af problemstillinger i Enggårdens målgruppe.

Case 1: Pige 17 år ved indskrivning

Denne case illustrerer en af de svære sager hos Dagtilbuddet Enggård. Den omhandler en pige, som bor hos sine forældre, hvilke af personalet ved Enggård beskrives som ikke udsatte. Hun har en fire år yngre søster, der ikke har samme udfordringer som hende. Hun har ved BUC i 2013 fået følgende diagnoser: Udifferentieret skizofreni, varighed af ubehandlet psykose og atypisk nervøs spisevægring.

Ved indskrivningen på Enggård primo 2014 har hun lange indlæggelser bag sig grundet sine diagnoser (særligt skizofreni). Nogle af hendes indlæggelser har varet op til et helt år.

Hun har desuden været anbragt på døgnafdelingen på Holmstruggård i en periode på tre måneder.

Hun beskrives i perioder at være voldsomt plaget af psykotiske symptomer, hvor der opleves en optrapning af paranoide tendenser. Det beskrives, at hun hører stemmer, der er devaluerende og selvskadende for hende.

Endelig beskrives hun af personalet, som den på Enggård, der er hårdest ramt, fordi hun er så syg og har mange forskellige diagnoser. Dog fortælles det, at hun er godt hjulpet af sit netværk.

Baggrunden for henvisning til Enggård er, at hun har behov for støtte udover, hvad en familie og det normale system kan tilbyde hende.

Case 2: Pige 16 år ved indskrivning

Anden case giver et billede af en mere typisk sag hos dagtilbuddet. Denne omhandler en pige, som bor sammen med sin mor med lignende vanskeligheder. Hendes far er varetægtsfængslet og lillebroderen er fysisk handicappet og bor primært uden for hjemmet.

Hun har ADHD, hvorfor hun har svært ved at koncentrere sig, snakker meget og handler meget impulsivt.

Til udredning ved BUC i 2015 har hun fået stillet diagnoserne: Forstyrrelse af aktivitet og opmærksomhed, blandet udviklingsforstyrrelse af specifikke færdigheder og familieanamnese med psykisk lidelse eller anden adfærdsmæssig forstyrrelse.

På grund af diagnosen ADHD har hun vanskeligheder i forhold til koncentration og temperament, hvilket også har negativ indflydelse på hendes skolegang.

Forinden forløbet ved Enggården beskrives hendes døgnrytme således, at hun er gået i seng omkring kl. 2 eller 3 om natten. Hun oplever, at hun lige så godt kan sove hele dagen, da hun ikke har noget at lave. Hun beskrives til at have et stort temperament, som hun skal lære at styre.

Baggrunden for, at hun henvises til Enggården, er, at hun har brug for hjælp til at håndtere de udfordringer og vanskeligheder, som hun har i hverdagen. Samtidig har hun brug for at få bearbejdet sorgen og vreden over de svigt, hun har været udsat for.

Unge med afbrudt forløb

Nedenfor vil følge en kort gennemgang af de unge, der ikke har gennemført et fuldt forløb ved Enggården i relation til samme tematikker som gennemgået for unge med fuldt forløb. Formålet hermed er at give et indblik i udfordringerne for de unge med et afbrudt forløb og beskrive mulige grunde til frafaldet. I bilag 2 kan findes en oversigt over de unge, der er udskrevet før tid.

Frafald

For alle de unge, der ikke fuldfører et fuldt forløb ses, at udskrivningen sker inden for det første år af forløbet på Enggården. Overordnet deler grunden til udskrivning sig i to grupper:

- Unge, som ikke er motiverede for at følge forløbet og derfor ikke møder op
- Unge, hvis psykiske vanskeligheder bliver for alvorlige til, at Enggården har været et passende tilbud til dem

For begge grupper gælder, at deres fremmøde på Enggården har været lavt, hvorfor det ikke har været muligt for Enggården at udføre deres behandlingsarbejde. I visse af tilfældene har personalet fra Enggården forsøgt at udføre behandlingsarbejdet i hjemmet. Personalet har dog også oplevet udfordringer hermed, da de unge enten ikke har ønsket at modtage besøg eller har været for dårlige til at overskue besøgene.

Dertil skal nævnes, at Enggården som udgangspunkt ikke arbejder i hjemmet. Da de er en lille personalegruppe, kan det tage store ressourcer fra tilbuddet at trække en medarbejder ud til hjemmebehandling, hvis der er det normerede antal unge. Af den grund vanskeliggøres arbejdet med de unge, der ikke selv er i stand til at møde op på Enggården.

Diagnoser

Diagnoserne for de unge, der bliver udskrevet før tid, er meget lig de andre unge, der har et fuldt forløb på Enggården. Det drejer sig også her om unge med diagnoser i autismspektret, ADHD, skizofreni, spiseforstyrrelse og OCD. Kun en af de unge har en diagnose, paranoid skizofreni. Hermed adskiller de unge, der udskrives fra Enggården før tid sig ikke på dette område fra de unge, der fortsætter i fuldt forløb.

Skoletilbud og andre vanskeligheder

Når det kommer til skoledelen kan de unge inddeles i to grupper:

- Unge der ikke har haft et passende skoletilbud i en længerevarende periode
- Unge, der enten har eller er i færd med at afslutte folkeskolen.

Sidstnævnte er et punkt, hvor disse unge adskiller sig fra de øvrige unge, da det generelt er gældende, at de unge har store skolevanskeligheder. Udover problematikker relateret til skolegang er der blandt de unge, der er udskrevet for tidligt, også sociale udfordringer og selvskadende adfærd.

Misbrug

I forhold til misbrugsproblematikker adskiller de unge med afbrudt forløb sig ikke synderligt fra de resterende unge. En enkelt af de unge har haft et hashmisbrug, hvilket også gjorde sig gældende for tre af de unge, der fuldførte et fuldt forløb. Dette illustrerer også, at misbrugsproblemer ikke har været hovedårsagen til henvisning på Enggården, som forventeligt.

Tidligere foranstaltninger

Ydermere gælder det for gruppen af unge, der ikke gennemfører et forløb på Enggården, at kun to tidligere har haft en foranstaltning, hvoraf den ene er en indlæggelse på grund af et selvmordsforsøg. Dette er til stor forskel for de unge, der fuldfører et forløb hos Enggården, hvor det kun er tre unge, der inden opstart ikke har haft andre foranstaltninger igangsat.

Familieforhold

Familieforholdene for de unge, der ikke gennemfører forløbet på Enggården er generelt præget af konflikter på grund af det store pres, forældrene udsættes for. Flere af forældrene beskrives af personalet ved Enggården som værende slidte og frustrerede. Generelt ses der hos disse forældre ikke psykiske lidelser, som ved forældre til de unge med fuldt forløb på Enggården.

Opsummerende skal det dog siges, at de to grupper af unge med henholdsvis afbrudt og fuldt forløb ikke adskiller sig betydeligt fra hinanden i forhold til problemstillinger og baggrundsforhold på nær tidligere foranstaltninger. Dermed tyder det på, at det er andre faktorer, der spiller ind på de afbrudte forløb, såsom manglende motivation eller store psykiske vanskeligheder.

Formålet med indskrivning på Enggården samt de unges udvikling

I den resterende del af evalueringen vil fokus være på de unge, der har fuldført et forløb ved Enggården og deres udvikling. I nedenstående afsnit bliver det overordnet gennemgået, hvad formålet med henvisningen til Enggården har været i den kommunale handleplan, hvilke mål der er opstillet i den individuelle plan, der er udarbejdet på Enggården i samarbejde med den unge og slutteligt opfølgning på målene foretaget ved den unges udskrivning fra Enggården. Herigennem illustreres den udvikling, de unge har gennemgået i løbet af tiden ved Enggården. En oversigt over målene i henholdsvis den kommunale handleplan og den individuelle handleplan fra Enggården, samt opfølgning herpå kan findes i bilag 3.

Målene for de unge omhandler i høj grad opbyggelse af sociale kompetencer, at kunne indgå i en tilrettelagt struktur og skoletilbud samt ændring af tillært adfærd og rutiner i forbindelse med egne vanskeligheder. Generelt ses i handleplanerne, at målene fastlagt i Enggårdens handleplan orienterer sig mod de overordnede formål, som er opstillet i den kommunale handleplan. Dermed er der overensstemmelse mellem det overordnede formål med foranstaltningen, som det fremstilles fra kommunal side og de individuelle mål, som personalet på Enggården opstiller i samarbejde med de unge. Ved at inddrage de unge i udarbejdelsen af den individuelle plan forsøger personalet at sikre, at de unge selv oparbejder motivation og ejerskab for de arbejdsopgaver, der opstilles undervejs i forløbet. Et generelt karakteristikum på tværs i tabellen i bilag 3 er, at problemområderne mindskes for størstedelen af de unge. Blandt andet har de unge oplevet øget selvværd, minimering af angstproblematikker, bedre relations-kompetencer, større sygdomserkendelse samt bedre mestringsstrategier i forskellige situationer. De ønskede mål opfyldes dermed til en vis grad i størstedelen af tilfældene. Målene er dog ofte meget abstrakte, hvilket også medfører, at det er vanskeligt at konkludere, at de er fuldstændigt opfyldte, men i

flere af tilfældene ses en forbedring inden for områderne og dermed generelt et højere funktionsniveau i hverdagen.

Flere af de unge² har dog stadig udfordringer relateret til at håndtere deres adfærd i vanskelige situationer. Dette på trods af, at de undervejs i forløbet har tillært sig andre strategier, er blevet bedre til at nuancere og har fået en større forståelse for deres situation.

En enkelt ung³ har oplevet ikke at kunne følge Enggårdens struktur sidst i forløbet og har derfor i stedet fået hjemmebesøg. Hun er derudover også den unge, som har flest udfordringer ved udskrivning, og hvor målene i mindst grad er blevet opfyldt, ligesom også andre unge⁴ vurderes til ikke at have opfyldt de ønskede mål.

Generelt er det dog kendetegnende, at de unge har opnået en positiv udvikling, men samtidig har behov for yderligere støtte og hjælp, da visse af punkterne stadig kræver en fremadrettet indsats. Dette understøttes af, at størstedelen af de unge overgår til tilbud efter Enggården, der ligeledes kan yde støtte inden for deres forskellige vanskeligheder. Graden af støtte varierer dog i den efterfølgende foranstaltning, hvor den største gruppe fortsætter på Holme Nygård, i det støttede skoletilbud, hertil fortsætter andre i støttede, kommunale tilbud, mens en enkelt fortsætter på efterskole⁵.

² Dette drejer sig om Ung C, Ung E, Ung F, Ung M og Ung O. Yderligere information om de unges udvikling kan findes i Bilag 3

³ Ung I, jf. Bilag 3.

⁴ Ung H, Ung J og Ung O, Bilag 3

⁵ Jf. Bilag 1

CGAS-test

Ved indskrivning og udskrivning udfører Enggårdens psykolog en måling af de unges overordnede funktionsniveau, kaldet CGAS-test. Ud fra denne test skabes en indikation på de unges udvikling i forhold til deres funktionsevne. Målingen er skaleret fra 1-100, inddelt i 10 kategorier med 10 værdier i hver. Jo højere værdi, des bedre funktionsniveau. I tabel 1 illustreres funktionsniveauerne i forhold til kategorierne.

Tabel 1: Information om CGAS-test scores⁶

CGAS-test værdi	Funktionsniveau
1-10	Behov for konstant supervision på grund af eksempelvis voldsom selvskadende adfærd.
11-20	Behov for betragtelig supervision for eksempelvis at undgå at skade sig selv eller andre.
21-30	Ude af stand til at fungere på næsten alle områder. Bliver hjemme uden at tage del i sociale aktiviteter.
31-40	Store udfordringer vedrørende præstation på flere områder, hvor de er ude af stand til at fungere inden for et af disse områder.
41-50	Moderat grad af præstationsproblemer på de fleste sociale områder eller alvorlig svækkelse af præstation på et enkelt område.
51-60	Skiftende præstation med sporadiske vanskeligheder i flere af områderne, som at nægte at gå i skole, angst, dårlige sociale evner.
61-70	Nogen vanskeligheder i et enkelt område, men generelt god funktion, eksempelvis sporadiske vanskeligheder.
71-80	Kun enkelte udfordringer i hjemmet, skolen eller i venskaber.
81-90	God præstation på alle område. Den unge er sikker vedrørende familien, skole og venner og har kun kortvarige vanskeligheder og 'hverdagsproblemer'.
91-100	Fortrinlig adfærd inden for alle områderne og ingen symptomer.

⁶ CGAS-information udleveret fra Enggård i forbindelse med indhentelse af CGAS test fra de unge.

I tabel 2 gengives de unges CGAS-test scores. I kolonnen CGAS-test score start angives den funktionsscore, som de unge har ved opstart på Enggård. Modsat angiver CGAS-test score slut de unges funktionsniveau ved udskrivning fra Enggård.

Tabel 2: CGAS-test scores

	CGAS-test score start	CGAS-test score slut
UNG A	44	37
UNG B	32	81
Ung C	48	33
UNG D	31	59
UNG E	33	34
UNG F	42	52
UNG G	43	46
Ung H	48	59
Ung I	41	32
Ung J	45	48
Ung K	24	42
Ung L	46	57
Ung M	30	46
Ung N	48	57
Ung O	46	46
Ung P	44	73
Gennemsnit	40	50

Ved indskrivning placerer de unge sig i spektret 24-48, hvilket betyder, at de placerer sig mellem at være ude af stand til at fungere på flere områder og isolerer sig eller have moderate udfordringer i forhold til præstation på enten flere områder eller alvorlig svækkelse af præstationen på et enkelt område. 11 af de unge placerer sig i intervallet 41-50 ved indskrivning, hvortil tre scorer imellem 31 og 40, mens de resterende to er i intervallet fra 21 til 30. Dermed er funktionsniveauet for størstedelen af de unge inden for samme interval, hvilket også betyder, at en stor andel af de unge har haft samme funktionsniveau ved opstart på Enggård. Når det kommer til scoren ved udskrivning er fordelingen i højere grad spredt over skalaen. Ung B scorer her højest med en værdi på 81, hvilket betyder, hun har god præstation på alle områder, mens Ung I med sin score på 32 ligger lavest. Dette kan forklares med, at hun undervejs i sit forløb har oplevet en forværring af sin tilstand, hvor hendes selvskadende adfærd er eskaleret, og hun har været ude af stand til at indgå i Enggårdens struktur. Yderligere afspejles dette også af, at hun inden start havde en CGAS-test score på 41. Ud af de unge, der har gennemført et fuldt forløb på Enggård, er der tre unge, Ung A, Ung C og Ung I, der ved afslutning scorer lavere end ved indskrivningen og ender i en kategori under deres test score ved start.

Modsat flytter ni af de unge sig minimum en kategori opad ved den afsluttende score. Her skiller især Ung B sig ud, da hun går fra at være placeret i bunden med en værdi på 32 til at score højest ved afslutning, men også Ung K formår at flytte sig fra at score lavest ved indskrivning til ved udskrivning at placere sig i en midtekategori. For tre af de unge, Ung E, Ung G og Ung J, gør det sig gældende, at de ikke flytter sig ud af deres kategori og kun oplever en lille stigning i testscoren ved afslutning, mens Ung O scorer 46 både ved indskrivning og udskrivning. Samme tendens afspejler sig dermed, som afspejlet i statusevalueringen, udført for ca. et år siden, hvor flertallet af de unge også oplevede en positiv udvikling i forhold til deres funktionsniveau, mens samme antal af unge scorer lavere eller stagnerer, hvilket også ses ved denne måling. Udviklingen afspejles også af, at de gennemsnitlige scores i de to målinger placerer sig tæt på hinanden. I statusevalueringen var funktionsniveauet gennemsnitligt 39 ved start på Enggård og 48,9 ved afslutning.

Overordnet ses det dermed, at størstedelen af de unge oplever en positiv udvikling under deres forløb på Enggård, hvilket også afspejles af gennemsnitsscoren i denne evaluering, der går fra 40 til en værdi på 50 samlet set for de 16 unge. Hermed har de unge i gennemsnit flyttet sig en kategori i forhold til funktionsniveau og oplever dermed en mindre grad af belastning i hverdagen. De unges positive udvikling indikerer, at Enggård er lykkedes med at skabe et alternativ til en anbringelse på et psykiatrisk døgntilbud. Videre viser det, at et ambulansetilbud med andre rammer end et døgntilbud, hvor de unge har mulighed for at bo hjemme hos familien, kan lykkedes med at skabe en positiv udvikling hos målgruppen.

Resultatdokumentation

De kommunale sagsbehandlere udfører en statusvurdering af de unge ved henholdsvis indskrivning og udskrivning fra et tilbud for hermed at følge udviklingen igennem forløbet. Denne vurdering gengives i resultatdokumentationen og dækker over en række områder, hvor den unges vanskeligheder bliver vurderet. En ung kan score mellem 0 og 4, hvor værdien 0 gengiver, at den unge ikke har nogen problemer på området og kan klare sig uden støtte, mens værdien 4 fortæller, at den unge har et komplet problem og behov for omfattende støtte. I spektret herimellem findes værdierne 1-3, hvor 1 angiver, at den unge har milde problemer og brug for let støtte. En værdi på 2 betyder, der er moderate problemer og behov for nogen støtte, mens værdien 3 viser, at den unge har alvorlige problemer på området og behov for megen støtte.

Undervejs i den tidsperiode, hvor evalueringen af Enggårdens har fundet sted, har Aarhus Kommune foretaget ændringer i forhold til resultatdokumentation, herunder er der konkret lavet ændringer i forhold til udfyldelsen og de mål, den indeholder. Aarhus Kommune har i forlængelse heraf foretaget et databrud i 2013. Dette betyder, at det ikke er muligt at sammenligne målinger på de unge udført før databruddet med målinger foretaget efterfølgende. Derfor vil resultatdokumentationen på de unge opdeles i forhold til, hvilken type af måling, der er foretaget. Undtagelsen for disse er faktorerne familieforhold, skole og sundhedsforhold, som opgøres på samme måde i alle resultatvurderingerne.

To unge med fuldt forløb⁷ indgår ikke i målingerne, da den ene er tilknyttet en anden kommune, der ikke opererer med resultatdokumentation. Den anden unge er overgået til en anden afdeling i kommunen, hvor resultatdokumentation ikke udføres.

Ved en tredje ung⁸ er målingerne ikke sammenlignelige, da de samme faktorer ikke er udfyldt ved indskrivning og udskrivning. Derfor indgår hendes målinger ikke i følgende afsnit. For en fjerde ung⁹ er det imidlertid kun målingerne udvikling & adfærd samt skole, som er medtaget, da de resterende målinger ikke er udført i den endelige resultatdokumentation.

I alt indgår dermed 13 unge i målene for udvikling og adfærd samt skole, mens der i de resterende målinger er resultater for 12 unge, fordelt med seks unge henholdsvis før og efter databruddet.

⁷ Ung I og Ung M, Bilag 1

⁸ Ung D, Bilag 1

⁹ Ung L, se bilag 5

I følgende tre tabeller angives gennemsnitsværdierne for de unge med fuldt forløb inden for forskellige områder. Hvis der ønskes et overblik over de unges individuelle scores inden for de forskellige faktorer, kan disse findes i bilag 4-6.

Tablet 3: Gennemsnitsværdier for resultatdokumentation inden databrud 2013

Resultat-dokumentation	Resultat dokumentation start	Resultat-dokumentation mål	Resultat-dokumentation slut
Udadreagerende adfærd	1,5	0,6	1,2
Indadvendt adfærd	2,6	1,1	1,3
Selvskadende adfærd	2	0,5	0,8
Fritidsforhold	2,1	0,7	1,5
Venskaber	2,7	0,9	1,2
Selvhjulpethed	1,9	0,6	1
Kommunikation	2,6	1,1	1,5
Livsduelighed	2,3	0,9	1,7

Tablet 4: Gennemsnitsværdier for resultatdokumentation efter databrud 2013

Resultat-dokumentation	Resultat dokumentation start	Resultat-dokumentation mål	Resultat-dokumentation slut
Udvikling og adfærd	2,9	2,1	1,9
Fritidsforhold og venskaber	2,5	2,2	2

Tabel 5: Gennemsnitsværdier for resultatdokumentation, gældende før og efter databrud

Resultat-dokumentation	Resultat dokumentation start	Resultat-dokumentation mål	Resultat-dokumentation slut
Familieforhold	1,9	1	1,3
Skole	3,1	1,7	1,8
Sundhedsforhold	2	1,3	1,7

Det område, hvor de unge ved opstart har flest udfordringer er skoleområdet. Som den eneste faktor scorer de unge i gennemsnit over 3 i denne kategori, hvilket betyder, at de unge har alvorlige problemer på området og brug for megen støtte. Den gennemsnitlige score inden for dette område er dermed steget siden statusevalueringen i 2014, hvor de unge scorede 2,8 inden for skole. Dog var det også dengang den faktor, hvor de unge oplevede de største udfordringer. Ved udskrivning er den gennemsnitlige score faldet til 1,8, og der er dermed sket et fald på 1,3, hvilket betyder, at de unge ved afsluttet forløb generelt blot har milde problemer og brug for let støtte inden for skoleområdet.

Det område, hvor de unge gennemsnitligt oplever det største fald fra indskrivning til udskrivning er i kategorien venskaber. Denne dækker over, hvorvidt den unge har velfungerende venskaber, der bidrager positivt til den unges udvikling, og om den unge er i stand til at fastholde disse. Ved indskrivning er denne faktor en af de tre, hvor de unge scorer højest og dermed har de største udfordringer, men ved udskrivning er der sket et fald på 1,5, hvilket afspejler, at de unge ved udskrivning har fået væsentligt færre vanskeligheder inden for området. Både venskaber og skole var i den tidligere statusevaluering fra 2015, de to områder, hvor de unge havde flest problematikker ved indskrivning og ligeledes de områder, hvor de unge oplevede det største fald ved udskrivning fra Enggården. Dermed minder resultaterne fra statusevalueringen om de nærværende resultater. Området, hvor de unge scorer lavest ved indskrivning er i forhold til udadreagerende adfærd, hvor de unge gennemsnitligt har en score på 1,5. Denne måles der kun på inden databruddet i 2013, hvilket betyder, at ikke alle unge indgår i denne måling. Samtidig er det også inden for dette område, at der sker den laveste ændring med en forbedring på 0,3. Faldet på 0,3 ses ligeledes på faktoren, der måler sundhed.

Den faktor, hvor de unge gennemsnitligt oplever flest problematikker ved udskrivning er udvikling og adfærd, der har en værdi på 1,9. Dermed er der ved de afsluttende målinger ikke nogen kategori, hvor de unge gennemsnitligt scores til at have moderate problemer og behov for nogen støtte eller større udfordringer. Dertil kan også nævnes, at både inden for faktoren udvikling og adfærd samt fritidsforhold og

venskaber lykkedes det for de unge gennemsnitligt at score værdier lavere end det opsatte mål ved indskrivning. Dette må ses som en succes, da sagsbehandlerne i interviewene nævner, at målsætningerne i den kommunale handleplan kan ses som det ønskede og mest optimale udbytte. En mindsning af vanskelighederne på områderne kan derfor også ses som succesfuldt for de unge.

Værdierne i resultatdokumentationen udtrykker således, at de unge er mindre belastet af deres problematikker ved udskrivning fra Enggården, og på alle de målte områder opleves som mere velfungerende.

Opsamling på de unges udvikling

De unge, der har gennemført et fuldt forløb hos Enggården har alle ved indskrivning haft minimum en diagnose, og derudover har størstedelen haft yderligere problematikker, som der også skal tages højde for i behandlingsarbejdet. 13 af de 16 unge har haft minimum en tidligere foranstaltning, og derudover er det kendetegnende, at de alle har haft en problematisk skolegang med meget fravær. Dette er derfor udgangspunktet for Enggårdens arbejde, hvortil der kan komme yderligere udfordringer, såsom misbrug eller manglende ressourcer i familien. Formålet med forløbet på Enggården varierer for de enkelte unge, alt efter hvilke problematikker, de hver især har. Undervejs i forløbet evalueres endvidere på målene for at sikre, at de unges udvikling hele tiden forbedres og deres grænser rykkes. Samtidig kan fokus undervejs i behandlingen ændres, hvis den unge oplever andre udfordringer end de hidtidige, eksempelvis hvis der sker en ændring i familiestrukturen eller i de sociale forhold. Overordnet er det lykkedes at opnå en udvikling for alle de unge, selvom der dog er stor forskel i graden af udvikling. Problemområderne mindskes overordnet for de unge, hvilket også afspejles af scoren fra både CGAS og resultatdokumentationen, hvor de unges funktionsniveau gennemsnitligt er steget efter opholdet på Enggården, og de dermed vurderes til at være mindre præget af deres problematikker i hverdagen.

Efter opholdet på Enggården fortsætter de unge til andre tilbud, hvor der stadig er mulighed for støtte. Alt efter deres funktionsniveau, er der dog stor forskel på hvilket støttebehov, de har efter Enggården, hvor seks af de unge eksempelvis fortsætter på Holme Nygård, skoletilbuddet knyttet til Enggården for at fastholde udviklingen og de trygge rammer, mens en anden ung fortsætter på efterskole, hvor der ikke er samme grad af støtte.

Enggårdens ramme og behandling

I følgende afsnit vil rammerne for Enggårdens arbejde blive beskrevet, samt behandlingsgrundlaget som danner udgangspunktet for medarbejdernes terapeutiske arbejde med de unge. Baggrunden for dette afsnit er udelukkende at finde i de gennemførte interviews med medarbejdere på Enggården, de unge,

deres forældre samt kommunale sagsbehandlere. Denne gennemgang vil være af beskrivende karakter, hvor udsagnene fra medarbejderne på Enggården vil benyttes til at synliggøre praksis og behandlingsarbejdet, som dertil vil blive suppleret med citater fra unge, forældre og sagsbehandlere til at vurdere indsatsen.

Kontaktperson

Hver af de unge, der indskrives på Enggården får tilknyttet en kontaktperson. Formålet hermed er at have en medarbejder, som samarbejder tæt med den unge. Ud fra oplysninger om køn, alder og interesser udvælger Enggården på forhånd den medarbejder, som de vurderer, vil kunne opnå den bedste relation til den unge. I gennemsnit har en medarbejder ca. tre unge af gangen, som den pågældende fungerer som kontaktperson for. Kontaktpersonens rolle er at have den primære kontakt til den unge samt at have kontakten til de unges forældre, herunder gennemføre hjemmebesøg og forældresamtaler. Endvidere deltager kontaktpersonen i diverse møder med kommunen, skolen og statusmøder.

Ugesamtaler

"I starten ville han aldrig have [ugesamtaler]. Han ville gerne have, vi skulle lave en masse praktiske ting i stedet for. Han rodede rundt med en masse ting i sit hoved altid, fik sat ting i gang og fik det ikke afsluttet, og det var det, han gerne ville bruge tiden på i starten. Men der gik egentlig ikke lang tid, før det endte ud i, at det blev til at få snakket i stedet for. Så ham har jeg haft gode ugesamtaler med, hvor han har været frustreret og vred og kunne blive gal, men så falde til ro og blive ked af det, og så kunne man snakke i stedet for." (Kontaktperson til ung)

Som et element af kontaktpersonrollen indgår ugentlige samtaler med den unge. I disse ugesamtaler indgår miljøterapeutisk arbejde, hvor der diskuteres oplevelser, som den unge har haft, og hvorledes disse episoder kan forstås fra andres perspektiv, hvilket uddybes i afsnittet om miljøterapi. Kontaktpersonerne fortæller, at der ofte tages udgangspunkt i konkrete hændelser, der er foregået på Enggården i analysearbejdet. Igennem ugesamtalerne er formålet, at de unge skal opnå en større forståelse af egen adfærd, andres reaktion herpå samt det sociale samspil, hvilket også afspejles i resultaterne, der gennemgås i handleplanen, som kan findes i bilag 3. Det er dog vigtigt at påpege, at denne type af samtaler om konkrete episoder ikke begrænses til ugesamtalerne, men også kan tages i situationen, hvis personalet vurderer det gavnligt for den unge.

Som en del af ugesamtalerne diskuteres overordnede temaer eller problematikker som den unge har, hvortil mulige strategier og mål til at håndtere problemstillingen diskuteres. Mere om dette følger i afsnittet om tilværelsespsykologi.

Selve udformningen af ugesamtalen og de emner der tages op, varierer efter den enkelte unges behov. Visse unge profiterer af, at det fungerer som en decideret samtale, mens andre har brug for, at der foregår andre aktiviteter samtidig. Ligeledes er der også forskel i de unges abstraktionsniveau, samt deres forståelse og erkendelse af egne problematikker. Det betyder, at arbejdet i ugesamtalerne kan have vidt forskelligt formål alt efter, hvad kontaktpersonen vurderer, at den enkelte unge har brug for. Ofte tages også udgangspunkt i de problemer, der aktuelt fylder for den unge selv, og som de selv bringer på bane, som dermed bliver udgangspunktet for den konkrete samtale.

"Altså vi har ugesamtaler, hvor vi snakker problemer, og ting jeg gerne vil blive bedre til. Der får man snakket om det, der lige er, i stedet for det [...]emne der er i dag, hvis man har nogle andre problemer." (Ung, Enggården)

Kontaktpersonerne fortæller, at de unge i høj grad profiterer af at have de individuelle samtaler, hvor der er tid til at gå i dybden med den enkeltes problemstillinger. Samtidig giver det også kontaktpersonerne et større kendskab til de unge, deres reaktionsmønstre og de tanker, de går med, hvilket sikrer en større fortrolighed og bedre relation, hvor det er muligt at tage højde for deres individuelle behov.

Individuel behandling/Individuel Plan

En stor del af Enggårdens tilbud er tilpasset den enkeltes behov med det formål at sikre så god behandling som muligt. Generelt er det kendetegnende, at personalet tager hensyn til de unge og deres forskellige behov. Dette ses blandt andet ved udarbejdelsen af den individuelle plan, hvor de unge, i det omfang det er muligt, selv er med til at opstille mål for forløbet på Enggården.

“Vi startede med at bruge nogle ugesamtaler på at snakke os ind i, hvad hun ønskede at få ud af opholdet, og hvad hendes mål med at være på Enggården var. Hun havde faktisk nogle rigtig kvalificerede bud på det. Jeg lavede et udkast til den individuelle plan, hvor den selvfølgelig også tog hensyn til de mål, som var stillet op fra sagsbehandleren. [...] Og til den havde hun faktisk også nogle ændringer, [...] Så endte det med noget, som hun kunne tage ejerskab for og som også var i tråd med de mål, vi kunne tænke, der var relevante for hende - og også sagsbehandlerens mål.”

(Kontaktperson til ung)

Ud fra kontaktpersonens perspektiv beskrives det, at de unge får medindflydelse på deres ophold og formålet hermed, hvilket gør, at de tager ejerskab for planen og oplever motivation for at nå målene. For personalet på Enggården er det vigtigt, at de unge inddrages i så høj grad som muligt, da det er de unge selv, der oplever situationerne, og derfor også skal kunne genkende sig selv i de planer og tiltag, der igangsættes og skal kunne se en mening med dem. Ofte har de unge været i stand til at komme med forslag til områder, de gerne vil arbejde med, men hvor kontaktpersonen formulerer de konkrete mål, der skal arbejdes hen imod. Derfor præsenteres den individuelle plan og målene for forløbet på Enggården altid for de unge for at sikre, at målene er accepteret og godkendt af de unge selv. Samtidig samles også løbende op på den individuelle plan, og de udviklingspunkter og mål, der arbejdes med. Igennem denne opsamling sikres, at de opsatte mål i den individuelle plan er meningsgivende under hele forløbet og løbende drøftes med den unge for at vurdere, hvorvidt målene er opnået og i så fald, hvad næste opmærksomhedspunkt og delmål skal være. På den måde følges de unges udvikling undervejs i forløbet tæt, og der sættes løbende nye og højere krav til de unge, hvis de opleves at være parate. Tilgangen til de individuelle planer betyder desuden, at forløbene på Enggården har et meget forskelligartet formål for hver enkelt ung alt efter, hvilke områder der skal arbejdes med. På grund af forskellen i de unges funktionsniveau har personalet på

Enggården også fokus på at tilpasse hverdagen til den enkeltes behov og udfordringer. Personalet fortæller, at medarbejdergruppen hver morgen starter med at gennemgå strukturen for dagen og deler deres observationer og indtryk af de unge for at sikre, at hele personalegruppen har opmærksomhed på en ung, hvis denne har en svær dag og sikrer, at den unge får den støtte, som er nødvendig dagen igennem. Denne hensynstagen kommer ligeledes til udtryk ved variation blandt de unge i antallet af ugentlige timer, de har på henholdsvis Enggården og i skoletilbuddet Holme Nygård. Eksempelvis er en de unges¹⁰ fulde skema to timer på Enggården tre gange om ugen samt et ugentligt hjemmebesøg af kontaktpersonen. Modsat vil et fuldt skema på Enggården for visse unge indebære 10 timer i skoletilbuddet om ugen og et fremmøde på Enggården hver dag med deltagelse i alle aktiviteter. Hermed forsøger personalegruppen at tilrettelægge forløbet på Enggården med udgangspunkt i den unges eget overskud og psykiske tilstand. En udfordring, der kan opstå i arbejdet med unge med forskellige vanskeligheder, er, at de unges problematikker i visse tilfælde kan 'overføres' til andre unge, som ikke tidligere har haft problemer på området. Et eksempel er en ung¹¹, hvor både kontaktpersonen fra Enggården og moren til den unge i interviews beskriver, at den unge havde en periode, hvor hun ikke ønskede at spise på Enggården, da hun oplevede, at det ikke var et krav til de unge med spiseforstyrrelser. Kontaktpersonen gjorde det derfor klart for hende i samarbejde med den unges mor, at hun skulle spise på Enggården, da de begge var klar over, at hun var i stand til dette. Dermed fik hun ikke samme type af behandling som de unge med spiseforstyrrelse. Personalet på Enggården fortæller ligeledes, at de er meget opmærksomme på, hvad der er muligt for de enkelte unge og sætter krav til dem inden for egne rammer og grænser. For at imødekomme de unges egne ønsker og behov fortæller personalet på Enggården via interviews, at de flere gange har igangsat aktiviteter, som de unge selv udtrykker ønske om. Eksempelvis har visse af de unge udtrykt ønske om, at de gerne ville have flere skoletimer end de ti timer, som de er indskrevet med på Holme Nygård. Dette har personalet fulgt op på ved at igangsætte skoleundervisning i timerne på Enggården, hvor de unge eksempelvis har kunnet forbedre deres læsekundskaber. Samtidig har de også taget en ung med på biblioteket for at inspirere den unge til at finde bøger, som kunne være spændende at læse og dermed øge sine læsekompetencer. Igennem alle disse tiltag forsøger personalet hermed at sikre, at tilbuddet tilpasses den enkelte unges behov og udviklingspunkter for at skabe mulighederne for det bedste resultat for hver enkelt ung.

¹⁰ Ung K, Bilag 1

¹¹ Ung L, Bilag 1

Tilværelsespsykologi

Som en del af behandlingsrammen på Enggården indgår tilværelsespsykologien, som er udformet af professor Preben Bertelsen, Psykologisk Institut ved Aarhus Universitet. Personalet på Enggården er uddannet i tilværelsespsykologien. Undervejs er arbejdet med tilværelsespsykologien blevet tilpasset de unges forhold, da det har vist sig, at de unge blandt andet ikke har kunnet nuancere tilstrækkeligt og koncentrere sig om den tilværelsespsykologiske behandling i det format, som først var tiltænkt. Derfor har personalet i høj grad udvalgt anvendelige elementer fra tilværelsespsykologien i behandlingsarbejdet med de unge, alt efter hvad de vurderes til at profitere af.¹²

Teorien omhandler at være "aktør i eget liv", hvor individet lærer at mestre og tage ansvar for sin egen tilværelse ved at opbygge kompetencer inden for forskellige områder. Mestring handler både om at kunne deltage i aktiviteter, afstemme forventninger og reflektere over adfærd og på den måde håndtere sin tilværelse bedst muligt. I anvendelsen af tilværelsespsykologien og opbygningen af tilværelseskompetencer tages udgangspunkt i ti områder, hvor forskellige opgaver skal løses igennem opbygningen og udviklingen af en specifik kompetence.

De ti kompetencer, som tilværelsespsykologien omhandler, er følgende:

- Være med i et godt og trygt socialt netværk
- Sørge for rammerne omkring en selv og ens interesser
- Være med til noget, der ligger ud over ens private liv
- Være helt optaget af noget
- Vurdere ens fremgangsmåde og dens effektivitet
- Vurdere værdierne og normerne i ens aktiviteter
- Lægge mærke til verden omkring en, være opslugt af sanserne
- Lægge mærke til, hvad man selv tænker, føler og vil med sin tilværelse
- Sætte sig ind i andres perspektiv
- Forstå og forholde sig til regler, systemer og forklaringer

På Enggården benyttes tilværelsespsykologien i ugesamtalerne, hvor den unge og kontaktpersonen i fællesskab opstiller mål og arbejder ud fra elementerne i tilværelsespsykologien. Samtalerne tager udgangspunkt i et fast skema med fokus på de forskellige kompetencer, hvor kompetencehjulet er det centrale. Til at snakke om kompetencerne anvendes både samtalekort, en arbejdsbog med ratingskemaer for hver kompetence samt et overordnet kompetencehjul. I kompetencehjulet skal den unge selv fastlægge

¹² Mere herom kan findes i Metodecentrets midtvejsevaluering af Daghuset Enggården, 2014.

tre kompetencer, han/hun gerne vil arbejde på, og som der tages udgangspunkt i. Kompetencehjulet kan findes i Bilag 7¹³.

Alt efter den unges begrebsramme, overskud og abstraktionsniveau er tilværelsespsykologien enten blevet anvendt direkte på problemstillinger eller mere indirekte, hvor kontaktpersonen har taget tankerne med i sit arbejde med den unge. Den først tiltænkte anvendelse er kun sket i enkelte tilfælde i begyndelsen, hvorefter der hurtigt er sket en tilpasning til målgruppen. Dog er det meget forskelligt, hvilke dele af tilværelsespsykologien, som de unge profiterer af, eksempelvis alt efter om de udtrykker sig bedst sprogligt eller igennem tal. For nogle kan det derfor være gavnligt at foretage rating af deres kompetencer og se udviklingen herigennem, eller at forholde sig til begrebet om at blive aktør i eget liv, mens det for andre kan være en hjælp at have kompetencehjulet at støtte sig til:

”I går prøvede vi for første gang at putte en problematik ind i kompetencehjulet og arbejde igennem det. Og det var hun så begejstret for og tog en kopi af det inden hun tog hjem, så hun havde det derhjemme også, så hun kunne minde sig selv om, [...] hvordan hun skulle arbejde med det.” (Kontaktperson til ung)

Kompetencehjulet kan dermed medvirke til at gøre problemstillingerne mere konkrete og tydeliggøre visuelt, hvilke muligheder der er for at ændre på de eksisterende mønstre og problematikker. Endvidere hænger kompetencehjulet fremme på Enggården og danner dermed udgangspunkt for mange af ugesamtalerne mellem kontaktpersonen og den unge. Kompetencerne gennemgås dog ikke alle sammen for de enkelte unge. I stedet kan der eksempelvis tages udgangspunkt i konkrete situationer, den unge tidligere har oplevet, hvortil kompetencerne og elementerne fra tilværelsespsykologien tilkobles. Derudover forløber samtalerne ofte samtidig med andre aktiviteter, da det for mange af de unge kræver for meget at have opmærksomheden fuldstændig rettet mod deres kompetencer og rating af disse.

”Vi snakker om, hvad det er, hun gerne vil øve sig på, og hvordan vi kan hjælpe hende med det. Og hvad der kan ske, hvordan hun kan øve sig derhjemme [...]. Jeg har ikke brugt kompetencehjulet sammen med hende, men jeg tænker, det er jo det, jeg gør.” (Kontaktperson til ung)

De unge på Enggården har dermed et forskelligt udgangspunkt i forhold til, hvorledes tilværelsespsykologien anvendes bedst muligt hos dem. Derudover har medarbejderne også i tilfælde, hvor den unge ikke har profiteret af tilværelsespsykologiens oprindelige elementer og opbygning, suppleret med andre skemaer fundet på nettet med samme indhold, men hvor formen har været anderledes, hvilket har gjort tilværelsespsykologien mere konkret og forståelig for de unge. I andre situationer har Preben

¹³ Yderligere information om tilværelsespsykologi kan findes på <http://psy.au.dk/forskning/forskerwebsites/prebenbertelsen/tilvaerelsespsykologi/>

Bertelsen suppleret med tilværelsespsykologiske skemaer, der er opbygget mere enkelt. Medarbejderne udtrykker således, hvordan de igennem deres kendskab til både tilværelsespsykologien og de unges kognitive niveau, er i stand til at omforme de teoretiske tanker til mere tilgængelige alternativer for de unge. De alternative anvendelser betyder, at dokumentationen af brugen af tilværelsespsykologi ikke sker som først tånt, da det er et fåtal af de unge, der er i stand til at besvare spørgeskemaerne ved start og afslutning om de fem grundspørgsmål og kompetencerne.

Endeligt skal det også nævnes, at medarbejderne ugentligt afholder konferencer, hvor de unge skiftevis diskuteres. På disse konferencer diskuteres blandt andet udfordringer forbundet med brugen af tilværelsespsykologi, og personalet fortæller, hvordan der eksempelvis tages udgangspunkt i kompetencehjulet på konferencerne for at udvikle det tilværelsespsykologiske arbejde med de unge. Herudfra fastsættes mål og arbejdsområder for den enkelte unge. Kompetencehjulet fungerer dermed som et godt redskab for personalet, der er anvendeligt i forhold til at sikre fokus på tilværelsespsykologien i personalets arbejde.

Miljøterapi

I gennem flere interview med medarbejderne kommer det til udtryk, at alt, hvad der foregår på Enggård, er miljøterapeutisk.

"Hele den dagligdag hun indgår i herude, tænker jeg egentlig [er miljøterapi]. Det er jo miljøterapi, at hun ved, hvad hun kan forvente, hvem hun møder, og hvad hun møder, hvem er her og hvordan dagen forløber. Hele måden, som tilbuddet er strikket sammen om de unge, det er miljøterapi. Det med at vi får snakket med dem undervejs: 'Hvad skete der lige her, hvorfor blev du ked af det nu, hvad er det der bliver så svært, når du sidder i det set-up'". (Kontaktperson til ung)

Det betyder, at miljøterapien kan ses som rammen om alle aktiviteterne, og som grundlæggende for Enggårdens arbejde. Udgangspunktet for miljøterapi er, at hele det omkringliggende miljø skal fungere terapeutisk for de unge, hvor både institutionen og miljøet bidrager positivt til den enkeltes udvikling. Det vil sige, at dagligdags aktiviteter også bliver inkluderet i den terapeutiske behandling og får til formål at indgå som et led i behandlingen. I miljøterapien fungerer især de interpersonelle relationer og processer som centrale delelementer, og hver enkelt ung ses som placeret i et netværk, hvor mange forskellige faktorer og relationer får indflydelse på den unges situation. Det betyder også, at personalet ser det som fordelagtigt at arbejde med disse som en del af behandlingen. Personalet lægger derfor vægt på at forstå og analysere den unges relationer som et udgangspunkt for behandlingsarbejdet. Et af målene for

personalet på Enggården er at hjælpe de unge til at bryde negative og uhensigtsmæssige relationer ved at fortælle om deres opfattelse af situationerne. Herigennem bliver den unge hjulpet til at opnå en større forståelse af sine egne reaktionsmønstre.

Forudsigelighed og struktur

Et væsentligt element i miljøterapien er etableringen af forudsigelighed og struktur. Dette skaber personalet blandt andet ved at sørge for, at de unge for hver uge får udleveret et ugeskema, hvor den kommende uges aktiviteter er nedskrevet. Dette gennemgås sammen med kontaktpersonen og sendes ligeledes til forældrene, så det, udover at hænge på Enggården, også kan hænges op derhjemme. Derudover gennemgås dagens aktiviteter ved den fælles morgenmad, hvor alle unge mødes og får en fælles start på dagen. I løbet af ugen er der både individuelle og fælles aktiviteter, som begge har et behandlingsmæssigt formål.

I forbindelse med måltiderne igangsættes mange aktiviteter, som har til formål at fungere i den terapeutiske ramme. Dette være sig både i forhold til huskeliste og indkøb af madvarer, tilberedning af måltiderne, borddækning samt selve den sociale situation, som det opstår, når de unge og personale spiser sammen. Hermed er det et eksempel på en hverdagsaktivitet, som kan være medvirkende til at hjælpe i behandlingen, da der herigennem kan trænes mange forskellige kompetencer og mål, alt efter hvilke udfordringer den enkelte ung står over for.

”Der er træning i alt, hvad hun gør herude, fordi hun synes, at det er så svært. Jeg snakker rigtig meget med hende om hver enkelt lille ting. Hvor skal hun sidde henne? Og hvad nu, hvis der er nogen, der spørger om det? Og efterfølgende, hvad blev ubehageligt, og hvorfor blev det det? [...] Fra hun træder ind af døren, der er hun jo en del af miljøet, og der arbejder vi miljøterapeutisk med hende. Hun er på arbejde, når hun er her, det er der ingen tvivl om.” (Kontaktperson til ung)

”Det bliver også noget med at øve sig på nogle af de ting, som man får brug for, når man flytter hjemmefra bl.a. at lave mad. Det hun kan i den forbindelse nu, det er at sidde i køkkenet, imens jeg laver mad, hvor vi så kan snakke om, ’hvad gør du nu, hvad er det, du gør med den der’, for hun mister overblikket. Hendes OCD roterer fuldstændigt vanvittigt, hvis hun selv skal være en del af det. Den del kan også forklares ind i miljøterapien, det her med at træne nogle af de færdigheder.” (Kontaktperson til ung)

Den strukturerede ramme på Enggården giver flere unge udtryk for giver dem et overblik, som de selv kan have svært ved at skabe. Ved at opnå strukturen oplever de unge også at få en større ro og overskud samt en tryghed, da de ved, hvordan tingene fungerer. Personalet understreger endvidere, hvordan det er muligt for de unge at fokusere på sig selv og behandlingen, når fokus kan fjernes fra ydre omstændigheder.

"Jeg tror også, det er det med at have en hverdag, hvor det er fast. Der er jo skema for hver dag. Jeg tror også, det hjælper mig. Fordi hvis jeg ikke ved, hvad jeg skal, så bliver det svært for mig. Og at have et skema det gør det bare bedre." (Ung, Enggården)

For visse af de unge er det dog svært at følge en struktur, og flere har vanskeligheder ved at møde som planlagt, enten på grund af manglende psykisk overskud eller træthed, da de ofte kommer for sent i seng. I disse situationer ringer personalet til den unge, og hvis det ikke lykkedes at få den unge til at møde op, kan en medarbejder fra Enggården køre hjem til den unge og forsøge at overtale den unge til at komme med på Enggården, hvis der er personalemæssige ressourcer til dette. Generelt udviser personalet en stor opmærksomhed på de enkelte unge.

Interviewer: "Hvilke af de aktiviteter, I har lavet på Enggården, tror du har hjulpet dig til at få det bedre?"

Ung: "Strukturen. Det tror jeg også er vigtigt for alle de andre unge. Det er en vigtig del i hvert fald. At vide hvad man skal. Fordi det har alle de andre unge også brug for. Og så også at have en kontaktperson, som bare tror på en. Men strukturen er hvert fald rigtig vigtig. [...] Hver morgen kan det være, [...] der er en, der har det rigtig skidt. Og det har de brug for at snakke om som personale, [...] og så kommer de ud igen. Og det er sådan en ting, som de gør hver eneste dag. [...] Det er altid samme tidspunkt, vi skal de samme ting. Selvfølgelig kan der godt være en halv times forskel eller noget, men det er struktureret, og tingene bliver sagt i god tid. Så strukturen er det allermest geniale, jeg tror ikke, der er nogle andre steder, der kan gøre det lige så struktureret." (Ung, Enggården)

Flere af de unge har problemer med døgnrytmen og at skemalægge deres liv uden for Enggården og har forældre med lignende vanskeligheder, som derfor ikke kan fastholde strukturen i hjemmet. I disse situationer forsøger personalet på Enggården at udarbejde et skema for fritiden for at hjælpe forældre med at skabe struktur i hjemmet. Resultaterne heraf har været varierede, hvor det for visse familier har haft den ønskede effekt og været et effektivt tiltag, som har bidraget positivt til familierelationerne. Et eksempel er en ung, der har ADD¹⁴. Hendes far har lignende udfordringer, men ved at Enggården har skemalagt, hvornår der skal serveres aftensmad og sengetid, skabes der en struktur i hjemmet, som hjælper den unge og hele familien. I andre situationer giver medarbejderne udtryk for, at det har været vanskeligt for familierne at holde sig til skemaet, og udfordringerne i hjemmet er ikke blevet løst grundet manglen på struktur. F.eks. har en ung¹⁵ store vanskeligheder ved at ændre sin døgnrytme, og hun har derfor et meget højt fravær på Enggården. I hjemmet er der samtidig igangsat forskellige typer af hjælp, da moren ligeledes har

¹⁴ Ung N, Bilag 1

¹⁵ Ung O, Bilag 1

overbliksvanskeligheder. Trods arbejdet med at lære moren og den unge strategier til at skabe struktur i hjemmet lykkedes det ikke, og den unge har igennem hele sin tid på Enggården et meget stort fravær.

Individuelt arbejde

At Enggården møder de individuelle behov betyder også, at der kan være forskel i timeantallet, som de unge har på Enggården alt efter, hvad personalet og de unge anser for muligt. Derfor har personalet fra Enggården også i flere tilfælde udført arbejde i hjemmet, hvor kontaktpersonen tager på hjemmebesøg hos den unge og forsøger at opbygge en relation og tryghed. Et eksempel er en kontaktperson fra Enggården, som en dag ugentligt har besøg hos en ung¹⁶, som ikke er i stand til at være på Enggården i det fulde timeantal. Formålet med besøgene er at sikre, at den unge ikke isolerer sig fuldstændig og på sigt får mod på at møde op på Enggården til egentlig behandling. Moren til den unge fortæller, hvordan det igennem denne tilgang er lykkedes for datteren at opbygge tillid til kontaktpersonen og give hende lyst til at møde op på Enggården. Hermed er personalet på Enggården klar til at møde den unge, hvor de har brug for det og uden at presse den unge. En stor del af Enggårdens behandling er bundet til den miljøterapeutiske ramme, som kræver fremmøde på Enggården, hvorfor den egentlige behandling ikke kan foretages væk fra dette miljø. Samtidig påvirker det også hele ungegruppen, da et begrænset fremmøde kan besværliggøre visse aktiviteter, der foretages med de unge, samt minimere det sociale aspekt ved behandlingstilbuddet, da de unge ikke i samme grad kan træne deres sociale kompetencer. Ved at tage personale ud af den daglige drift på Enggården og ud i hjemmene betyder det ligeledes, at der bruges mange ressourcer på at få de unge til at møde op. Antallet af medarbejdere på Enggården begrænses dermed, hvilket kan medføre, at lederen og de tilstedeværende ansatte i visse situationer har meget at se til. Enggårdens personale oplever derudover også en forskel i deres arbejde alt efter antallet af unge, der er indskrevet. I de perioder, hvor der har været færre unge indskrevet, har det betydet, at personalet i højere grad har haft ressourcerne til eksempelvis at hente de unge, hvis de har behov for det eller bibeholde samtaler med de unge efter afslutningen af forløb ved Enggården. Disse typer af tiltag er der dog ikke samme mulighed for at udføre, hvis der er flere unge indskrevet, da medarbejdernes skema dermed også fyldes op.

Den lille medarbejderstab er dog også en fordel, da dette medfører, at de har et godt kendskab til de enkelte unge og har mulighed for at opbygge en tæt relation til dem. Samtidig betyder den lille størrelse af tilbuddet, at der er mulighed for hurtigt at ændre på indsatsen og møde de unge med den fleksibilitet, som de har brug for.

¹⁶ Ung K, Bilag 1

“Det er et lille, hurtigt arbejdende, fleksibelt tilbud til sådan nogle unge mennesker, der har brug for, at verden bare er monsterfleksibel. Med på at forme sig efter dem i et ret højt omfang. Det med at kunne starte i skole med så og så mange timer, det var fuldstændig urealistisk. Så kunne Enggården gå op på skolen og sige: Prøv lige at høre, vi bliver nødt til at prøve at se, om vi kan justere ned på timeantallet og flytte lidt rundt på noget. De flyttede også selv rundt på ting, så hun var der så meget, som hun kunne i starten. Og så blev det trappet op.” (Mor til ung)

Derudover giver både forældre, unge og kontaktpersoner udtryk for, at den lille medarbejdergruppe også er med til at sikre en tryghed og tillid hos de unge, da de kender til personalet. Denne nære relation er betydningsfuld for de unge, der ofte har sociale udfordringer, og derfor har brug for tid til at opbygge tryghed og tillid til andre mennesker. Samtidig har personalet også et godt kendskab til hver enkelt ung og er i stand til at vurdere den enkeltes dagsform relativt hurtigt, hvorfor de også kan være specielt opmærksomme på de unge, som har brug for det.

Ved at tage hensyn til den enkelte ung og møde dem på deres præmisser og behov, er Enggården også i stand til at tage højde for de individuelle forskelle, der kan være hos målgruppen. Ved at udvise fleksibilitet og forståelse for de individuelle behov oplever de interviewede unge at føle sig hørt og forstået, hvilket de ikke tidligere har været vant til, hvilket også medfører, at de får en positiv indstilling over for tilbuddet og faktisk ønsker at møde op på trods af vanskelighederne ved at følge en struktur:

“Det er de mest forstående mennesker, som jeg nogensinde har mødt. Jeg har følt mig meget uforstået af folk. Mine forældre synes også, at det er svært at forstå. [...] Det giver mig bare masser af selvtillid på en eller anden måde. [...] Jeg føler, at jeg er det rigtige sted på grund af, at de forstår mig fuldkommen. Jeg er 100 % sikker på, at de sagtens kan regne ud, hvad det er, der er mine vanskeligheder, og, hvordan vi skal gøre de forskellige ting, for de er sindssygt gode til at læse mig og spørge indtil, hvad det er, der er svært. Spørge om de helt rigtige spørgsmål.” (Ung, Enggården)

Psykoedukation

Det psykoedukative arbejde har til formål at give de unge større viden og indsigt i egne diagnoser og problemstillinger for herigennem at give dem en større forståelse af disse og mestring heraf, hvilket der blandt andet arbejdes med i hverdagen på Enggården inden for den miljøterapeutiske ramme. Ligeledes er et formål, at den unge selv bliver i stand til at aflæse sin tilstand og dermed forebygge tilbagefald. Det direkte arbejde med psykoedukation foregår både i ugesamtalerne med kontaktpersonen, hvor der tages udgangspunkt i den unges vanskeligheder, men også ved samtaler i ungegruppen, der ledes af Enggårdens psykolog. I ugesamtalerne forsøger kontaktpersonen at konkretisere, hvorledes den unges udfordringer og diagnoser relaterer sig til de problematikker, der opleves i hverdagen og forsøger at sikre, at der skabes en større accept og forståelse af de udfordringer, den unge oplever. Det psykoedukative aspekt indgår dermed

som en del af behandlingen på Enggården ved, at medarbejderne skaber en sammenhæng mellem adfærd og diagnoser og ligeledes arbejder med strategier til at lære at håndtere problematikker.

"Jeg har snakket rigtig meget psykoedukation med hende hele vejen igennem, og det har jeg gjort lige fra dag et, for hun har fra starten tænkt, at hun ikke fejlede noget. [...] Det, som også gik op for mig undervejs var, at hun ikke vidste, hvad det vil sige at have en social fobi-diagnose, eller en spiseforstyrrelse eller en angstdiagnose eller overbliksvanskeligheder. Alle de ting har jeg snakket med hende om løbende, fortalt hende hvad det vil sige, [...] og i det ligger også hele forståelsen: hvorfor er det, man bliver angst, og hvad kan man gøre for ikke at blive det. [...] Der er ingen tvivl om, at nu kan hun godt se sig selv i de diagnoser og ved også, hvad det er for nogle udfordringer, man har, når man har de diagnoser." (Kontaktperson til ung)

Ungegruppen

En gang ugentligt afholdes ungegruppen på Enggården, hvor omdrejningspunktet er sygdomsforståelse. Yderligere kan mere generelle temaer tages op, hvis dette er relevant. Disse temaer kan omhandle følelser, reaktionsmønstre og relationer eller generelle teenageproblematikker.

"Ungegruppen. Det kan jeg godt lide [...]. Altså alle os unge vi sidder sammen og psykologen, og så snakker vi om nogle ting. [...] Nogle gange så har vi et emne, og så andre gange, der er det bare frit. [...] Man hører også, hvordan de andre har det. Jeg synes, man kommer mere tæt på hinanden. Og der bliver mere fællesskab." (Ung, Enggården)

Måden hvorpå de unge indgår i ungegruppen varierer meget. Visse af de unge sidder mest og lytter til, hvad de andre unge siger frem for selv at bidrage med emner og perspektiver. Personalet fremhæver dog, at disse unge stadig kan profitere af at deltage i ungegruppen, da det kan fungere miljøterapeutisk. De unge bliver igennem psykoedukation og arbejdet i ungegruppen i stand til at opnå en bedre forståelse af andres problematikker, hvor de desuden oplever, at de andre unge også har problemer i hverdagen, selvom det ikke nødvendigvis er noget, de snakker om og lærer på den måde af hinanden. Personalet beskriver således, hvordan det psykoedukative arbejde dermed bidrager til at øge de unges refleksivitet over egen sygdom, udfordringer og kompetencer samt andres vanskeligheder.

Ung: "Jeg har været mest vant til bare at høre om spiseforstyrrelser. Nu ved jeg også meget om andre psykiske sygdomme [...] på grund af ungegruppen. Det er egentlig godt at vide, hvad andre bøvler med. Og at man ikke er den eneste som har noget."

Interviewer: "Hvad tænker du, at det har givet dig at få den viden?"

Ung: "Det har hvert fald givet mig noget. At der faktisk er mange ting, der er svært. Nogle gange kommer man til at tænke på, at det er sjovt, at de synes, det er svært. Men samtidig, så forstår jeg

det også godt, selvom det ikke lige er det samme problem. Men hvis han eller hun synes, det er svært, [...]så forstår jeg det på en måde godt.” (Ung, Enggården)

Formålet med ungegruppen er derudover at arbejde med de unges sociale kompetencer og opøve deres evner til at indgå i sociale sammenhænge med andre unge. Enkelte af de unge har dog ikke deltaget i ungegruppen, da de i stedet eksempelvis har været tilknyttet OPUS (Team for skizofreni) og herunder har deltaget i lignende psykoedukative forløb. Der er derfor foretaget en vurdering af, at de unge ikke vil profitere af at deltage i ungegruppen, som ville kunne føre til for mange indtryk for de unge. Det er dog kun enkelte unge, der ikke har deltaget i ungegruppen, og derfor er fraværet ikke en begrænsning for psykologens arbejde, som har været tilfældet tidligere i projektføreløbet.¹⁷

Udover arbejdet i ungegruppen tilbydes alle indskrevne unge tre psykologsamtaler med Enggårdens psykolog. Dog har visse af de unge allerede været tilknyttet en psykolog inden opstarten på Enggården, hvor det har været mest hensigtsmæssigt, at dette samarbejde er blevet bevaret. Formålet med de indledende psykologsamtaler er at udrede vanskelighederne hos de unge, hvorefter det vurderes, om den unge skal tilbydes et ti uger langt psykologforløb ved psykologen, der er tilknyttet Enggården. Nogle af de unge giver udtryk for at have profiteret af de individuelle psykologtimer, der har givet et andet perspektiv på deres tilværelse end samtalerne med deres kontaktperson. Modsat har andre af de unge fravalgt psykologsamtalerne, da de ikke mener, det kan bidrage med at give dem en større indsigt i deres udfordringer eller strategier til, hvorledes de kan håndtere vanskelighederne.

Forældre og psykoedukation

Løbende afholdes der på Enggården forældreaftener, som også indeholder et psykoedukativt aspekt. Til forældreaftenerne indgår ofte et tema, hvor en specifik diagnose eller adfærd kan være omdrejningspunktet. Herigennem er meningen, at forældrene skal opbygge en større viden om de reaktionsmønstre, deres børn benytter. Samme formål har de forældresamtaler som afholdes efter behov. Til disse har forældrene mulighed for at få en samtale med kontaktpersonen på Enggården om deres barns forløb, hvor en anden relevant fagperson ligeledes kan deltage. Formålet med disse samtaler er både at støtte forældrene, men også klargøre for dem, hvorledes de bedst støtter deres barn og hvilke punkter, det vil være fordelagtigt for dem at arbejde med i hjemmet for på denne måde at forsøge at sikre, at behandlingsrammen fra Enggården også indgår i den unges hverdagsliv uden for Enggården. Hermed er forældresamtalerne en måde, hvor personalet kan delagtiggøre forældrene i det arbejde, der foregår på Enggården. Forældrene opnår herigennem en større viden om det behandlingsforløb, som den unge

¹⁷ Dette behandles i Metodecentrets Midtvejsevaluering af Daghuset Enggården, 2014

deltager i, hvormed de ifølge personalet også i højere grad bliver involveret og motiveret til at deltage i behandlingsarbejdet.

Holme Nygård

"Jeg synes, det er rigtig godt, der er et skoletilbud, men at det er så reduceret, fordi vi jo godt ved, det er nogle andre ting, der skal til, for at de også får overskud til at gå i skole. Nogle andre ting de også skal lære, eller hvad man skal sige. Det har også været rigtig godt for en som[den unge]. At det har været lidt blandet." (Sagsbehandler til ung)

Mange af de unge har haft skolemæssige udfordringer og indskrives som en del af forløbet på Enggården på Holme Nygård Skole, der er placeret ved siden af Enggården, i op til ti timer om ugen. Holme Nygårds undervisningsforløb er individuelt tilrettelagte, og der er både mulighed for at følge traditionelle faglige skolefag og kreative værkstedsfag alt efter, hvad den unge har brug for.

En udfordring kan findes i udformningen af skemaer, hvor unge fra både Enggården og PPR skal inkluderes. Samtidig skal der for de unge fra Enggården også være plads til behandling på Enggården, ugesamtaler, psykologsamtaler og andre aktiviteter, der ligger fast, hvormed det kan være vanskeligt at ændre i timerne efter de unges ønsker. Det er dog vigtigt for begge parter at imødekomme de unges ønsker, da der ellers er eksempler på, at de unges fravær stiger, og motivationen til at følge skoletilbuddet forsvinder. De unges behov afspejles desuden i rammerne for undervisningen, der kan foregå i små hold på tre-fire elever. Hvis nødvendigt er der også mulighed for at blive afskærmet, hvor den unge kan sidde i sit eget undervisningslokale.

For at sikre det bedst mulige skema for de unge er et tæt samarbejde nødvendigt mellem Enggården og Holme Nygård. Dette både for at tilrettelægge et skema, der tilgodeser den unges ønsker, men i ligeså høj grad i forbindelse med den løbende opsamling og overlevering imellem de to tilbud.

Det tætte samarbejde sikres blandt andet igennem teammøder, der afholdes hver femte eller sjette uge, hvor kontaktpersonen fra Enggården, kontaktlæreren fra Holme Nygård og den unge mødes og diskuterer den unges udvikling, både socialt, personligt og fagligt. Derudover deltager kontaktlæreren fra skoledelen også i både statusmøder, indskrivnings- og udskrivningsmødet for at give et overblik over udviklingen på skoleområdet. Dertil er der løbende kontakt mellem de to tilbud. Dette kan blandet andet være, hvis personale fra Enggården følger en ung op til skolen samt telefonisk kontakt, hvor der eksempelvis deles episoder fra dagen, eller hvis der kræves ekstra opmærksomhed på en ung og dennes adfærd. Slutteligt er personalet fra de to tilbud begyndt at deltage i hinandens møder, hvilket personale fra både Enggården og Holme Nygård udtrykker, er med til at skabe et velkoordineret tilbud og sikre tæt kommunikation vedrørende de unge.

Overgang til nye tilbud

Når en ung udskrives fra Enggården og overgår til et andet tilbud, gør personalet på Enggården, hvad de kan for at sikre en god og tryk overgang, hvilket også pointeres via interviews med flere af forældrene til de unge, som udtrykker tilfredshed med personalets arbejdsmetoder i overgangsperioden.

Den gode overgang forsøges sikret på flere forskellige måder. Blandt andet deltager både forældre og sagsbehandler i det afsluttende møde, hvor udskrivningen og det videre forløb klarlægges. I planlægningen af den unges videre forløb efter Enggården fortæller personalet, at de lægger stor vægt på at inddrage både den unge selv og den unges familie, hvilket også er familiernes indtryk af situationen. Både personale og familier fortæller, at personalet på Enggården forsøger at følge op på de ønsker, som den unge giver udtryk for og undersøger, om det kan lade sig gøre i praksis. Hvis den unge ønsker et tilbud eller har overvejelser herom, er der fremkommet flere eksempler via interviews på, at kontaktpersonen har taget kontakt til tilbuddet for at høre mere, samt arrangere rundvisning og forventningsmøde med det nye tilbud med deltagelse af den unge. Herigennem forsøger personalet på Enggården at sikre, at den unge ved, hvilke forventninger der er til den unge fremover og også sikre, at den unge på forhånd er klar over, hvad der kan forventes af tilbuddet. Hvis den unge giver udtryk for ønsker, der ikke svarer til den unges formåen, forsøger personalet ligeledes at forklare, hvad de i stedet ser som fordelagtigt og realistisk for den unge. I de tilfælde kan kontaktpersonen forsøge at præsentere den unge for andre tilbud for at vise, hvad der ellers kan være muligt eller arbejde med den unges prioriteringer:

”Der har været møde mellem den unge og jeg [kontaktperson], hendes sagsbehandler ved SUV, lederen for bofællesskaberne og lederen for bostøtten i Aarhus. På det møde blev der afklaret, hvad det er for nogle ønsker, [den unge] har til støtte, og hvad der er realistisk i forhold til, at man skal finde et botilbud eller bostøtte, der opfylder de her ting. [...] Hun formåede faktisk i nogen grad at liste, hvad er så vigtigst for mig, hvad kan jeg give afkald på, og hvad er helt umuligt for mig. Det er jo også en måde selv at blive lidt stærkere på, hvor er mine ufravigelige støttebehov, og hvor kan jeg faktisk selv gøre en indsats for, at det skal lykkes.” (Kontaktperson til ung)

Et aspekt, der overordnet er med til at sikre den gode overgang, er den tryk, som kontaktpersonen sørger for at skabe for den unge i overgangen til et nyt tilbud. Blandt andet har en kontaktperson til en ung deltaget i de første dage i det nye tilbud og fulgt den unge til og fra tilbuddet for at mindske angsten ved at starte i noget nyt. Ligeledes giver både kontaktpersoner, sagsbehandlere og forældre udtryk for, at kontaktpersonerne informerer personalet i det nye tilbud om den unges adfærd og udfordringer ud fra det kendskab, de har fået til den unge igennem forløbet på Enggården. Hermed forsøger personalet at sørge for, at overgangen bliver så blid som muligt, hvor konflikter kan minimeres, og det nye tilbud også fra starten kan tage hensyn til den unges behov og reaktionsmønstre.

For at skabe så god en overgang som muligt, fortsætter kontaktpersonen i visse tilfælde som kontaktperson for den unge i den første tid, efter de er udskrevet for Enggården. Dog tages der udgangspunkt i den enkelte unges situation i vurderingen af, om det er nødvendigt, da det for visse unge ikke vil være nødvendigt, mens andre vil have brug for den ekstra støtte og tryghed, det giver at have kontakt til deres tidligere kontaktperson:

Interviewer: "Er der mulighed for at du kan fortsætte som kontaktperson på Enggården, eller er det uafklaret?"

Kontaktperson: "Det er noget af det, vi arbejder på med de unge, vi udskriver nu, at lave et koncept, hvor vi kan købes til at fortsætte. Og det, der er i støbeskeen er, [...] det skal også være noget individuelt, så det ikke bare bliver en automatik, at vi fortsætter. Nogle af dem har brug for miljøskiftet også i forhold til os. Vi får lyst til at blive ved, fordi vi kender dem så godt. På den anden side har vi også sat nogle rammer op for det her projekt, som hedder, at det er 15 måneder, og så skal nogle andre tage over." (Kontaktperson til ung)

I de tilfælde hvor kontaktpersonen fra Enggården fortsætter som kontaktperson for den unge efterfølgende, er det ofte i en støttende rolle, hvor det er muligt at bevare de ugentlige samtaler og igennem disse arbejde videre med den udvikling, som den unge har opnået igennem sit forløb på Enggården. På grund af den tillid som de unge giver udtryk for at have fået opbygget til deres kontaktperson vurderes også af både forældre, personalet på Enggården og kommunale sagsbehandlere, at det i visse situationer er fordelagtigt at bygge videre på relationen, indtil den unge får opbygget en lignende tillid til andre personer.

På den måde er det muligt for personalet at fortsætte det terapeutiske arbejde fra forløbet på Enggården og fastholde den gode udvikling:

"Så har hun fået bevilliget, at jeg er hendes kontaktperson frem til efterårsferien. Så når det bliver svært oppe på skolen, så ved hun, at hun kan skrive eller ringe herved, og så har vi stadigvæk to timer fast sammen om ugen. Det er ikke hygge, cafébesøg og sådan noget, det er at sidde henede fortsat og tage de skemaer frem, [...] Vi har lavet en fast dagsorden, som vi skal ind omkring en gang om ugen. Den har hun været med til at lave, hvad det er, hun tænker, det kunne være godt, vi bruger tiden på. [...] Vi har ugesamtaler hver mandag. Og det er et rigtig godt tidspunkt, fordi så kan hun få snakket om, hvis der har været noget, der har været svært i weekenden, og jeg kan få planlagt den kommende uge sammen med hende og få fejlet det af banen, som hun kan tænke, kan blive svært i løbet af de næste fem dage oppe på skolen. Og så har vi aftalt, at hver eneste uge skal vi finde en udfordring, og så skal vi snakke om, hvordan hun kan øve at arbejde med den." (Kontaktperson til ung)

Dette er også en måde for personalet at imødekomme de unge, som kunne profitere af at have et længere forløb på Enggården end de 15 måneder, der er standardbevillingen for Enggården, som nævnt i projektbeskrivelsen.

En enkelt ung¹⁸ har fået bevilliget et ekstra forløb, da hendes vanskeligheder var for store til, at hun var i stand til at møde op inden for de første 15 måneder. Dette er dog den eneste ung, der har fået bevilliget et fuldt ekstra forløb på Enggården. I andre tilfælde har den unge fået lov til at fortsætte et par måneder yderligere, eksempelvis over sommerferien eller lignende, inden den unge starter op i et nyt tilbud, for at undgå at den unge står uden tilbud i en periode. For visse af de unge ser det ud til, at en længde på 15 måneder er meget passende, mens både forældre, sagsbehandlere og kontaktpersoner vurderer i visse tilfælde, at den unge ville profitere af at kunne fortsætte længere i tilbuddet. Flere forældre udtrykker også, hvordan de godt kunne ønske sig en mere individuel behandling af forløbslængden, da der er stor forskel på, hvornår den enkelte unge får opbygget tillid og tryghed til tilbuddet, og de er derfor overbeviste af, at deres børn vil profitere af at have et længere forløb hos Enggården:

"Det eneste jeg har tænkt over er, at det er rigtig rigtigt ærgerligt, at forløbene er sat meget skarpt til 15 måneder. Der synes jeg godt, man kunne gå ind og lægge en lidt mere individuel linje. Eksempelvis mit barn, som har gået halvandet år inden uden noget [tilbud], og det tager måske lidt mere end 15 måneder at rette op på." (Forælder til ung på Enggården)

For en sagsbehandler har det været et ønske at lade en ung fortsætte på Enggården, da hun først tæt på udskrivning påbegyndte en positiv udvikling og profiterede af tilbuddet. Sagsbehandleren har dermed vurderet, at det ikke har været muligt at finde den bedste løsning for den unge, da hun ville have profiteret mere af at fortsætte på Enggården frem for at blive flyttet til et andet tilbud. Af den grund efterspørger sagsbehandleren en højere grad af fleksibilitet, hvor det er muligt at forlænge indsatsen, hvis det giver mening for den enkelte unges udvikling. Hun har i flere tilfælde oplevet, at de unge først er begyndt at falde til og opleve en udvikling lige inden udskrivning, hvorfor det kan være problematisk, at rammerne forandres kort tid efter.

Dog nævner flere af kontaktpersonerne, at den fastsatte længde på 15 måneder også er medvirkende til, at der arbejdes målrettet med de unge, da der er en fastlagt afslutning, som der arbejdes hen imod. Samtidig betyder det også, at de unge oplever at gennemføre noget, hvilket mange af dem ofte ikke har haft succes med tidligere.

¹⁸ Ung M, Bilag 1

"Havde du spurgt mig for to måneder siden, så ville jeg have sagt, at et halvt år ville have været afgørende for [den unge]. Men når du spørger mig nu, så tænker jeg, at den unge kommer til at stå med en følelse af at have gennemført noget. Og det er jo sikkert første gang i hans liv, at han faktisk gennemfører noget. Laver noget fra start til slut og lykkes med det. Og det er en rigtig vigtig erfaring at få med sig: Det her har du faktisk gennemført! Så jeg er faktisk ikke sikker på længere, at den unge ville have profiteret af at blive her. [...] Det er godt at komme i andre rammer og få andre øjne på sig nu." (Kontaktperson til ung)

Ved at fortsætte længere tid på Enggård kan det risikeres, at de unge bremses i en udvikling, da et udgangspunkt for at gå på Enggård er, at de skal opleve visse problematikker. På den måde kan et miljøskifte også være medvirkende til at fortsætte de unges udvikling, hvor de får mulighed for at bruge de tillærte strategier og kompetencer fra Enggård i nye sammenhænge og udfordre sig selv. Samtidig fortæller kontaktpersonerne, at længden på 15 måneder betyder, at de unge også selv er bevidste om, hvornår de skal videre til et andet tilbud, hvilket også kan forberede dem bedre på overgangen.

Kontaktpersonerne fremhæver endvidere den betydning, det har for deres arbejde med de unge at have en fastsat tidsramme. Ved at afslutningen på forhånd er fastlagt betyder det også, at de har en vis tid til at arbejde med de opsatte mål. Af den grund kan både personalets tro på de unge og de unges tro på sig selv også styrkes, når de ser, hvor langt de kan nå på forholdsvis kort tid, hvilket personalet fremhæver som væsentligt. Samtidig giver flere af de unge og forældrene også udtryk for, at de ikke havde troet inden forløbet på Enggård, at de unge ville kunne udvikle sig så meget på 15 måneder.

Opsamling på Enggårdens ramme og behandling

De fundamentale dele af Enggårdens behandlingsarbejde er centreret omkring tilværelsespsykologien, miljøterapien og psykoedukation, samt relationsopbygning til de unge for at sikre den bedst mulige udvikling undervejs i forløbet.

Tilværelsespsykologien har været udfordrende at bruge for mange af de unge, da den har været for kompleks til, at de har kunnet anvende den konkret. Derfor er tilværelsespsykologien i flere tilfælde blevet tilpasset til den enkelte unge, og derudover har personalet også til tider valgt at benytte elementerne fra tilværelsespsykologien uden at tydeliggøre brugen af disse elementer, hvilket har fungeret bedre end tidligere. Fremadrettet kan det derfor stadig være hensigtsmæssigt for personalet at være bevidste om tilværelsespsykologien i deres arbejde, uden nødvendigvis at fremhæve den direkte i behandlingsarbejdet med den unge.

Miljøterapien er grundlæggende for Enggårdens tilbud og den ramme, de opsætter for de unge. Dog oplever personalet udfordringer, når skemaet brydes af forskellige årsager. Dette kan blandt andet være

fordi, en ung ikke er i stand til at møde op på Enggården, hvorefter en medarbejder kører ud til den unge, hvilket påvirker hele den behandlingsmæssige ramme, der er på Enggården. Først og fremmest er det ikke muligt at udføre tilbuddets egentlige behandling uden for Enggården, og dernæst er medarbejdergruppen begrænset, hvorfor at ressourcerne til de andre unge og konflikter på Enggården kan udfordres af dette. Samtidig roser både forældre og unge dog Enggårdens håndtering af disse situationer, og de ser det også som positivt, at medarbejderstaben er så lille og fleksibel, da de unge dermed hurtigere får opbygget den tryghed, der er forudsætningen for, at de kan opnå en udvikling undervejs i forløbet.

Arbejdet med **psykoedukation** har ligesom tilværelsespsykologien været udfordret af den unges egen evne og lyst til at acceptere sine diagnoser. Personalet har i enkelte tilfælde oplevet, at den unge ikke opnår en større indsigt i sine udfordringer undervejs i forløbet, mens der dog også er eksempler på, at den unge lige inden afslutning har opnået en større forståelse af sin adfærd. Derfor er anvendelsen af psykoedukation i forløbet meget forskelligt, alt efter hvilket udgangspunkt den unge har haft for dette arbejde. Dog er det kendetegnende, at de fleste af de unge formår at oparbejde strategier til at håndtere deres udfordringer igennem opholdet på Enggården.

Både ansatte og unge fremhæver betydningen af tryghed, og dette skabes ud over den strukturerede dagligdag blandt andet igennem kontaktpersonen, som ofte har det tætteste samarbejde med den unge. Dette ses også ved, at den unge ofte oplever en nær relation til kontaktpersonen og henvender sig til denne for at få rådgivning om forskellige forhold, som den unge oplever, herunder også almindelige teenageproblematikker. Ved at have en kontaktperson øges mulighederne ligeledes for, at de unge behandles med hensyntagen til deres individuelle behov, da kontaktpersonen kan være med til at skabe et individuelt forløb tilpasset til den enkelte unges udfordringer. I ugesamtalerne med kontaktpersonen arbejdes der også på at sikre en medinddragelse af de unge, så de oplever motivation for forløbet. Det betyder også, at personalet vægter de unges egne meninger og ønsker i forhold til det forløb, de igangsætter for dem. Også i overgangen til et nyt tilbud vægtes den individuelle indsats og den unges egne ønsker. På den måde forsøger personalet og samarbejdspartnere at sikre at de positive oplevelser og den udvikling, som den unge har gennemgået på Enggården fortsættes i nye rammer. I den sammenhæng er det af stor betydning, at personalet formår at forventningsafstemme med den unge, da der ellers kan opleves store uoverensstemmelser mellem, hvad den unge tror, der kan lade sig gøre, og hvad både Enggården og sagsbehandler peger på af tilbud, hvilket kan virke demotiverende for den unge. Dette lykkedes også for personalet, hvor de unge undervejs tager ejerskab for planen.

Samarbejde

Følgende vil omhandle samarbejdet mellem personalet på Enggården og henholdsvis forældrene og de kommunale myndigheder. Disse er de to primære samarbejdspartnere ud over samarbejdet med Holme Nygård, som er beskrevet tidligere.

Samarbejde med forældre

Møder

Som en del af det behandlingsarbejde, der foregår på Enggården, indgår forældreinddragelse i henhold til Servicelovens §19. I denne nævnes at de tilbud, der er leverandør til kommuner, har pligt til at samarbejde med forældre for at sikre, at indsatsen fremmer de unges udvikling, trivsel og selvstændighed. Dette forsøger Enggården at leve op til ved at inddrage forældrene i arbejdet med de unge. Arbejdet med forældrene er formelt struktureret omkring de faste møder, som afholdes undervejs i forløbet. Det drejer sig om følgende:

1. Indskrivningsmøde, der afholdes inden den unges start på Enggården
2. 3-måneders møde
3. 10-måneders møde
4. Udskrivningsmøde, som afholdes inden for den sidste måned inden udskrivning

Formålet med møderne er henholdsvis:

1. At afklare den unges støttebehov og forventninger til forløbet
2. Gennemgå status og den individuelle plan
3. Forberede den unge til udskrivning og det videre forløb
4. Vurdering af forløbet og den unges udvikling undervejs

Til alle møderne deltager den unge og forældre samt en repræsentant fra Enggården og den kommunale sagsbehandler. Derudover kan relevante fagpersoner endvidere deltage, hvilket kan dreje sig om PPR-medarbejdere, UU-vejledere, skolekontaktperson mv., alt efter den unges og familiens situation.

Til møderne er udgangspunktet altid familien og den unge, der begynder med at give en aktuel status, og hvordan de oplever forløbet på Enggården. Derefter følger en opfølgning og status fra de deltagende fagpersoner, så alle får indblik i situationen på de forskellige områder. Til disse møder får familien ligeledes mulighed for at stille spørgsmål til relevante personer, hvis de har visse bekymringer eller uvisheder om eksempelvis tiltag eller fokuspunkter. Desuden er møderne også en måde, hvorpå forældrene og den unge kan blive inddraget i beslutningsprocessen vedrørende fremtiden for den unge. Dermed er de arrangerede,

formelle møder medvirkende til at skabe forbindelse mellem de forskellige parter i arbejdet med den enkelte unge.

Forældrekontakt

Udover de fire faste møder arrangerer Enggård forældresamtaler, hvor forældrene inviteres ud på Enggård for at diskutere deres barns forløb på Enggård, herunder de udfordringer og den udvikling der opleves. Til disse indgås løbende aftaler med forældrene om eksempelvis opmærksomhedspunkter i hjemmet, eller handlinger forældrene skal fortage for at skabe en komplet og sammenhængende behandlingsramme for den unge. Yderligere er der løbende kontakt mellem kontaktpersonen og forældrene for at følge op på aftaler og den unges funktionsniveau. Kontakten kan ske både telefonisk, over mail, sms eller ved hjemmebesøg. Kontakten til forældrene varierer meget alt efter, hvilken type af periode den unge oplever. I visse tilfælde kan kontaktpersonen være i kontakt med forældrene op til flere gange dagligt, mens der i andre situationer kan gå en til to uger uden egentlig kontakt, hvis den unge er tilpas og velfungerende. Både personale på Enggård og forældre til unge giver udtryk for, at der ofte er en intens og tæt kontakt i starten af forløbet, som efterhånden bliver mindre, når den unge bliver mere tryk ved Enggård og får nemmere ved at møde op.

De interviewede forældre giver alle udtryk for at føle sig inddraget i Enggårdens arbejde på forskellig vis.

Tabel 6: Typer af inddragelse, som forældrene giver udtryk for

Typer af inddragelse	Tæt kontakt og kommunikation igennem forløbet	Løbende orientering om forløbet og den unges udvikling	Inddragelse i behandlingsarbejdet, ved at afprøve nye strategier i hjemmet	Medindflydelse på beslutninger undervejs i forløbet, erfaringsudveksling
Antal forældre	10	11	6	8

Eksempelvis opleves, at kontaktpersonen tager kontakt for at informere om den type af behandling, de foretager og sikre, at forældrene er informerede og samtykker til, at den unge håndteres på denne måde. Samtidig giver forældrene også udtryk for at have været trygge i samarbejdet, og flere fortæller, de ikke er i tvivl om, at Enggård ville kontakte dem hvis nødvendigt, og at de ligeledes har kunnet tage kontakt til Enggård, hvis de har haft brug for det. Dog giver enkelte forældre udtryk for, at kontakten fra Enggårdens side ikke har været omfattende nok, og de er ikke blevet informeret i det ønskede omfang i konkrete situationer. Størstedelen af de interviewede forældre fortæller, at de har følt sig trygge ved Enggård og deres rammer, lige så snart de har set stedet. Samtidig har de også oplevet at føle sig anerkendt og forstået

i deres situation. Mange af de interviewede forældre vægter balancen mellem professionalisme og intimitet, som er til stede, hvortil ingen giver udtryk for at være i tvivl om, at personalet er meget professionelt og dygtigt. Da de samtidig også tør bruge sig selv i arbejdet og fortæller om sig selv, skaber det en god forbindelse til de unge. Forældrene har derfor ikke tvivlet på, at personalet gerne vil de unge, da de har udvist et tydeligt engagement i deres arbejde.

For mange af forældrene har det ligeledes været et frirum at kunne overlade noget af ansvaret til personalet på Enggården, hvilket også har været en stor støtte for forældrene. Ved at Enggården overtager nogle af konflikterne i hjemmet, skabes der et overskud på hjemmefronten, hvilket også minimerer nogle af de konflikter, der tidligere har været mellem de unge og deres forældre.

Familieorienteret forløb

I flere tilfælde har Enggården som et led i behandlingen arbejdet familieorienteret, da visse unge har haft store udfordringer forbundet med eksempelvis strukturen i hjemmet. Hermed kan kontaktpersonen gå ind og give forældrene nogle redskaber, som de kan arbejde ud fra og benytte til at skabe struktur i hjemmet.

"Det jeg gør, er at forsøge at støtte forældrene i at have forældreren. Jeg forsøger at støtte dem i, at det er dem, der bestemmer, og at vi skal udstikke nogle rammer for, hvordan det skal foregå. At de skal turde være de voksne derhjemme. [...] Jeg forsøger at give dem nogle sætninger, de kan bruge. Så konkrete som overhovedet mulige. De har også taget det her rating til sig. Med at øve hende i at sætte et tal på sig i stedet for finde ord" (Kontaktperson til ung)

"Min mor, hun er den, der har snakket allermest med Enggården. [...] Og hun snakker med min far om det også, hvad der er blevet snakket om, og hvad det er vi skal sørge for og måske lade være med at gøre. Så får de jo gode råd fra [kontaktpersonen]. Der var en periode, hvor de snakkede sammen hver eneste fredag. Hvordan ugen er gået, og hvad kan du gøre for, at weekenden måske er lidt nemmere. Så de har sparret sammen, hvor [kontaktpersonen] har fået lidt fra mine forældre, og så har min mor også fået lidt fra [kontaktpersonen] [...] og det har hjulpet dem begge to rigtig meget." (Ung, Enggården)

En del af arbejdet med familien består endvidere i at styrke og forbedre relationen mellem den unge og familien, da der i mange af familierne er en uhensigtsmæssig relation mellem den unge og forældrene. Rollerne mellem forældre og den unge er i flere familier utydelige, hvor den unge påtager sig for stort et ansvar i forhold til opgaverne i hjemmet. I andre situationer fortæller kontaktpersonen, at forholdet mellem forældre og den unge fungerer som et venskabsforhold, hvor der ikke sættes grænser eller regler op for adfærden. Grunden til den manglende rollefordeling er ofte at finde i forældrenes egne vanskeligheder, som i flere tilfælde minder om den unges udfordringer. Det opleves også i flere

sammenhænge, at forældrene har lige så meget brug for behandlingen som de unge, da de ikke har lært at håndtere egne vanskeligheder, hvilket også opleves som en udfordring i forhold til behandlingen.

"Interviewer: Arbejder I så også konkret med at styrke relationen mellem den unge og hendes far?"

"Kontaktperson: Ja. Jeg er meget inde over. Fordi [far] har også selv nogle vanskeligheder, så han kan godt have lidt svært ved at høre på, hvad det egentlig er, hun har at sige og tage hende lidt alvorligt. Der hjælper jeg hende nogle gange med at tage de her lidt svære snakke. Og jeg hjælper også med at rollefordele i hjemmet. At den unge, hun er ikke mor. At det er ham, der er forælderen. Og det prøver jeg at styrke rigtig meget." (Kontaktperson til ung)

I andre situationer oplever personalet på Enggård, at forældrene i misforstået omsorg kommer til at skade den unges udvikling, da de forsøger at skærme dem mod omgivelserne og eksempelvis også Enggårdens behandling. I disse situationer forsøger kontaktpersonen fra Enggård at forklare, hvad formålet er med deres behandling, og hvorfor de eksempelvis presser den unge på områder, som kan virke ubehagelige i situationen. Det er ifølge kontaktpersonerne generelt lykkedes at få forældrene til at støtte op om Enggårdens arbejde, hvilket forældrene også beskriver trods mindre uoverensstemmelser. Forældrene står i højere grad fast og stiller krav til de unge i forlængelse af Enggårdens arbejde og behandlingsregi.

Yderligere har kontaktpersonerne i visse tilfælde hjulpet familierne med opgaver i hjemmet, som burde være håndteret fra anden side, hvilket også har taget ressourcer fra Enggårdens personales egentlige behandlingsarbejde. En kontaktperson fortæller eksempelvis, hvordan hun har ageret bostøtte i visse situationer for forældrene, som egentlig er uden for hendes arbejdsområde. I et andet tilfælde har kontaktpersonen haft funktion af bostøtte for den unge, da moren ikke har været i stand til at opretholde struktur og overblik i hjemmet på grund af egne vanskeligheder, herunder psykiske. En sagsbehandler nævner i den sammenhæng, at hun godt kunne tænke sig, at personalet af Enggård fik mulighed for at lave mere familiebehandling:

"Jeg ved godt, det overhovedet ikke kan lade sig gøre garanteret, men det fedeste kunne være, hvis man kunne lave Enggård som Enggård plus, [...] hvor man så siger, at så går de faktisk ind, og tager den praktisk pædagogiske familiebehandling omkring forældrene. Det kunne være super super fedt, fordi de er inddraget, og Enggård kommer hjem, og de kommer ud forældrene. [...] Mit indtryk er alligevel, at [personalet] har en stor rolle at spille i de familier." (Sagsbehandler til ung)

Det helhedsorienterede arbejde, hvor familien også inddrages i behandlingen opleves generelt som positivt for forældrene. De oplever både at blive hørt, blive opdateret på den unges udvikling samt få redskaber til at håndtere deres barn. Ofte oplever familierne udfordringer af forskellige slags, både på grund af belastningen ved at have et psykisk sårbart barn, men også grundet forældrenes egne vanskeligheder eller

den situation, de har befundet sig i. Af den grund kan en helhedsrettet indsats være medvirkende til både at styrke barnet, men også forældrenes egne kompetencer.

"Jeg synes, de virkelig har formået det med et helhedssyn [...]. Familiebehandling det kører bare, det er ikke kun barnet, vi skal ind og rette op på, det er også familien. Og det fungerer ikke, hvis ikke alle parter er trygge og involverede, og deltager i den her proces. På den måde synes jeg virkelig, de har gjort et fantastisk forløb, vi har følt os med hele vejen, og det har også gjort, vi er blevet trygge, og det har smittet af på barn." (Mor til ung på Enggården)

Orientering og inddragelse ved udskrivning

I forbindelse med udskrivningen oplever forældrene ligeledes arbejdet som tilfredsstillende, og de føler sig alle velinformerede om, hvad der skal ske for deres barn efterfølgende. Flere af forældrene udtrykker en nervøsitet ved, at den unge skal forlade Enggården, men samtidig fortæller de også, at personalet på Enggården har været dygtige til at tage hånd om deres bekymringer. Desuden fortæller forældrene, at de er bevidste om, at de til enhver tid kan tage kontakt til Enggården, hvilket også giver dem en fremadrettet tryghed.

"Jeg ved, at jeg i morgen kan ringe og sige: "prøv at høre her, jeg ved godt, at vi lige har haft et møde, men der er simpelthen noget, jeg er usikker over for". Og så vil den, der har tid, den der sidder på kontoret helt klart fortælle mig: nu skal du høre [...] Jeg ved, at jeg altid kan ringe, hvis der er et eller andet. Og så får jeg svar på det, jeg er i tvivl om" (Forælder til ung på Enggården)

At kontaktpersonen får mulighed for at fortsætte i en kort overgangsperiode har også i flere tilfælde beroliget forældrene og fået dem til at føle, at deres bekymringer er blevet imødekommet. I forhold til overgangen til et nyt tilbud oplever forældrene ligeledes, at Enggårdens personale har været lydhøre over for deres ønsker og behov, og de har dermed oplevet at blive inddraget i samarbejdet om det videre forløb. I et enkelt tilfælde har der dog ikke været overensstemmelse mellem Enggårdens vurdering af den unges støttebehov og forældrenes ønsker, hvormed forældrene har udvist modstand mod forslagene fra Enggården og kommunen. De har derfor ikke følt at Enggården har imødekommet deres bekymringer. Et andet punkt, som forældrene overordnet vægter, er, at arbejdet med at finde et nyt tilbud påbegyndes i god tid. Dette vidner om en god forståelse af de unges behov, der ofte har brug for tid til at vænne sig til nye situationer og omgivelser, hvilket også har gjort forældrene trygge i overgangen til et nyt tilbud.

"Interviewer: Hvordan har du oplevet forløbet i forbindelse med den unges udskrivning fra Enggården?"

"Forælder: Meget godt tilrettelagt. Og godt tænkt. At det er vigtigt for hende at vide, hvad der skal ske videre i hendes fremtid, og hun ikke bare bliver sat af her. [...] Og jeg synes, de har givet en meget fin palet af, hvad der er af muligheder, og hvad er vores samarbejdspartnere. Og hvad

tænkte vi, sådan som vi kender [den unge], hvad tænkte vi så, og hvad tænkte I så. Så der har vi igen været inddraget i samarbejdet, hvad tænker vi i fællesskab om [den unges] fremtid."

(Forældre til ung på Enggården)

Kommunalt samarbejde

Samarbejdet mellem Enggården og kommunen forgår igennem de unges kommunale sagsbehandlere. Formelt er der fastlagt fire møder med sagsbehandlerne under forløbet ved Enggården. Disse er beskrevet ovenfor under Møder. Udover disse fastlagte møder er der løbende kontakt mellem Enggården og sagsbehandlerne både telefonisk og over mail. Som ved forældresamarbejdet er det kommunale samarbejde ofte mere intensivt lige efter den unges indskrivning, hvor der løbende gives en status på den unges situation. Efterhånden som den unge falder til bliver samarbejdet mindre intenst, og statusopdateringerne minimeres. Alle sagsbehandlere udtrykker tilfredshed med samarbejdet med personalet på Enggården, der overordnet er forløbet gnidningsfrit.

De kommunale sagsbehandlere giver alle udtryk for at have modtaget det lovpligtige materiale og, med en enkelt undtagelse, hvor personalet på Enggården har været pressede, har de også modtaget det i god tid inden møderne.

"De har været gode til at sende [...] deres udviklingsplan og individuel plan. Både fra skoledelen og Enggården inden vi har skullet mødes til opfølgning. Så det har da været en stor hjælp i en travl hverdag ikke også at skulle huske at anmode om det. Og de har også været nemme at få fat på. Og det har egentlig været om det har været afdelingsleder, psykolog eller socialrådgiver derude. Det har været nemt. Både på mail og på telefon." (Sagsbehandler til ung)

Derudover beskriver de kommunale sagsbehandlere, at det materiale, som de har modtaget er detaljeret og gennemarbejdet, så det har været muligt for dem at forberede sig bedst muligt til de forskellige møder. Kontakten vurderes til at have været ugentligt til månedligt, alt efter hvordan det er gået med den unge. Hvis sagsbehandlerne har henvendt sig til Enggården, har de oplevet hurtig respons, hvilket også medfører, at de oplever at være velinformerede. Af den grund føler sagsbehandlerne også, at de løbende har været opdateret og inddraget i den unges forløb på Enggården, både når det gælder den unges udvikling, men også når der er blevet diskuteret mere konkrete beslutninger og forløbsdetaljer. I forhold til samarbejdet oplever ingen af sagsbehandlerne udfordringer i arbejdet med Enggården. De udfordringer, der har været, er i stedet relateret til de unge selv og familierne.

I alle tilfældene har der været enighed om både den individuelle plan og de mål, som den unge har skullet opnå under sit ophold på Enggården. Dog nævner flere af sagsbehandlerne, at de havde ønsket sig, at

Enggården havde været i stand til at nå længere i arbejdet med den unge, end det har været tilfældet, men samtidig er de også klar over, at Enggårdens tilbud er afgrænset til 15 måneder, hvilket også medfører begrænsninger i det behandlingsarbejde, de kan nå at udføre med de enkelte unge. Samtidig fremhæves også, at sagerne ofte er komplekse, og det derfor kan være vanskeligt at vurdere, hvor langt det er muligt at nå på de 15 måneder, som opholdet på Enggården er normeret til. Derfor pointerer flere sagsbehandlere, at målene i den kommunale handleplan kan læses som det optimale udbytte, men hvor en mindre fremgang på områderne ligeledes kan ses som en succes.

Når det kommer til opfyldelsen af målene, oplever sagsbehandlerne en stor forskel i, hvor godt dette er lykkedes, hvilket også afhænger af den enkelte unges motivation og funktionsniveau, hvor problematikker på andre områder af deres liv ofte kan få dem ud af kurs. Dog er der ingen af sagsbehandlerne, der bebrejder personalet på Enggården, hvis målene ikke er blevet opfyldt fuldstændigt på grund af det komplicerede behandlingsarbejde, de skal udføre. Alle sagsbehandlerne fremhæver dog, at de unge, som de har haft myndighedsansvaret for, har oplevet en udvikling undervejs, og dermed til en vis grad har profiteret af at gå på Enggården på hver deres måde.

I forlængelse af ovenstående oplever personalet ved Enggården, at kommunen i deres handleplan til tider overvurderer, hvad der er realistisk at arbejde med og opnå af udvikling. Derfor benytter personalet altid den kommunale handleplan som udgangspunkt for deres individuelle plan, som så tilpasses til den enkelte unges ønsker og formåen, hvilket både personalet på Enggården og de kommunale sagsbehandlere udtrykker tilfredshed med.

For sagsbehandlerne har det endvidere fungeret godt, at personalet på Enggården har varetaget en koordinerede funktion, hvor de påtager sig den primære funktion i kontakten til eksempelvis familierne, da de har den daglige kontakt hertil. Udover det har personalet på Enggården også fungeret som koordinator mellem de involverede offentlige instanser, og har aflastet familierne i forhold til kontakten til disse. Blandt andet har Enggården været i stand til at sikre, at familierne får svar på deres spørgsmål og til at hjælpe dem i kontakten til det offentlige system. Dette opleves også som ideelt af forældrene. Mange af familierne har været i systemet i lang tid og oplever, at det kan være en udfordring at holde overblik i forhold til det kommunale system og de udfordringer, de løbende oplever i den forbindelse:

"Den kontakt som de har med den kommunale forvaltning. Det er en kæmpe hjælp. At man [Enggården] har prioriteret at have en socialrådgiver, der kan hjælpe en. Fordi selvom man kan være nok så oplyst og veluddannet, [...] så kan man godt blive fuldstændig handlingslammet med

den type ting. Og der har det simpelthen været en kæmpe hjælp bare at kunne sende en SMS til [socialrådgiveren på Enggården] og sige: "Ah, hjælp", [...] så tæppebomber hun simpelthen Aarhus Kommune, indtil hun har hul igennem." (Forælder til ung på Enggården)

Personalet på Enggården har til tider oplevet udfordringer i samarbejdet med kommunen, blandt andet på grund af de mange sagsbehandlerskift, der dels kan give de unge en utryghed, og til tider ligeledes medfører en ændring i forløbene på grund af en anderledes prioritering fra den nye sagsbehandler. Desuden er der i flere af ungesagerne flere instanser og afdelinger involveret, hvilket personalet også har oplevet har vanskeliggjort samarbejdet vedrørende at få igangsat de rigtige tiltag fremover til de unge, da ansvaret for de forskellige opgaver kan være uklart. Blandt andet har personalet på Enggården til tider haft svært ved at udføre familiebehandling, hvis der allerede har været tilknyttet en støtte/kontaktperson eller anden behandling i hjemmet. I disse situationer er behandlingsarbejdet blevet for uoverskueligt for forældrene, der derfor har prioriteret den ene indsats over den anden. I flere tilfælde har personalet på Enggården derfor forsøgt at koordinere deres indsats og fokusområder med de andre instanser for at skabe en hel og sammenhængende behandlingsramme, både i forhold til behandlingsindsatser i hjemmet, men også vedrørende samtaler på OPUS eller BUC. Et eksempel kan være en ung¹⁹, der i sine samtaler på ADHD-klinikken ved BUC har arbejdet meget med psykoedukation og sin diagnose. Derfor har kontaktpersonen på Enggården fravalgt dette fokus og i stedet arbejdet med andre problemstillinger.

I forbindelse med de unges udskrivning fra Enggården har hverken personalet eller de kommunale sagsbehandlere oplevet nogle udfordringer i samarbejdet. Personalet på Enggården fremhæver, at sagsbehandlerne har været lydhøre over for de forslag, som kontaktpersonen har stillet vedrørende den unges videre forløb og i flere tilfælde er der også eksempler på, at sagsbehandleren har valgt en foranstaltning til den unge på baggrund af dennes egne ønsker samt opbakning hertil fra Enggårdens personale, selvom sagsbehandleren inden havde forestillet sig en anden type af tilbud til den unge. På den måde oplever Enggårdens personale, at deres arbejde tages alvorligt fra kommunal side, samt at deres ekspertise på området også anerkendes herfra i forhold til at skabe de bedste fremtidige rammer for de unge.

¹⁹ Ung N, Bilag 1

Opsamling på samarbejdet

Enggården har undervejs i hvert enkelt unges forløb haft et samarbejde med både forældre og sagsbehandler til den unge. I begge tilfælde giver parterne udtryk for at være tilfreds med den måde, samarbejdet forløber på.

Forældresamarbejdet

Forældrene giver udtryk for at være blevet inddraget i deres barns forløb, og har samtidig oplevelsen af at dele ansvaret for deres barn med en professionel medarbejderstab, som kan håndtere konflikter, der tidligere har været i hjemmet. Samtidig fortæller forældrene, at de føler sig trygge ved personalet ved Enggården og behandlingsrammen og løbende har fået opdateringer om deres barns udvikling i de fleste tilfælde. Dette er alt sammen medvirkende til at minimere konflikterne i hjemmet og giver forældrene mere overskud i hverdagen, da de ofte har oplevet at mangle ressourcer på grund af barnets udfordringer. Af den grund får de mulighed for at have en anden type af samvær med deres børn, end hvad de tidligere har været vant til. Personalet på Enggården har yderligere vægtet at inddrage forældrene i behandlingen og har i flere tilfælde hjulpet dem med at strukturere dagligdagen og eller på anden vis sikret, at forældrene har støttet op om behandlingsarbejdet. I tilfælde hvor forældrene i forvejen er tilknyttet anden behandling, kan Enggårdens personale dog opleve udfordringer relateret til arbejdet med forældrene.

I forbindelse med udskrivningen har der dog været visse udfordringer, da forældrene ofte har en anden oplevelse af den unges evner, end hvad personalet på Enggården vurderer, og det dermed kan være vanskeligt at opnå enighed om det videre forløb. Derudover giver flere også udtryk for et ønske om, at Enggårdens tilbud ville kunne blive forlænget ud over 15 måneder, da de for første gang har oplevet deres barn i en positiv udvikling, hvor de har profiteret af et tilbud.

Kommunalt samarbejde

De kommunale sagsbehandlere har oplevet samarbejdet med Daghuset Enggården som yderst tilfredsstillende. De har modtaget det lovpligtige materiale og har samtidig også haft en passende kontakt, så de løbende har fået opdateringer om den unges forløb. Både personalet på Enggården og de kommunale sagsbehandlere beskriver endvidere en enighed om formålet med de unges forløb samt de opstillede mål i den forbindelse. Dog har sagsbehandlerne i flere tilfælde givet udtryk for at have ønsket en større udvikling for de unge, men samtidig udtrykker de også forståelse for det komplekse behandlingsarbejde, det kræver af personalet på Enggården at opnå denne udvikling. I forbindelse med udskrivning har sagsbehandlerne

endvidere været åbne over for Enggårdens forslag til, hvad de unge videre skal, og der tages derfor højde for personalets erfaringer med den unge, når der skal tages stilling til den unges videre forløb.

Den eneste udfordring, som personalet på Enggården nævner, der er relateret direkte til de kommunale sagsbehandlere, har omhandlet sagsbehandlerskiftene, som har kunnet ændre formalia og aftaler om den unges forløb. Dertil nævnes også udfordringer relateret til koordinering af behandlingsarbejdet, når der er flere typer af foranstaltninger igangsat i familierne.

Sammenfatning

Følgende vil indeholde en sammenfatning af de tidligere opsamlinger. Denne deles i to underpunkter, hvor velfungerende fokusområder omhandler de punkter, som Enggården fortsat kan profitere af at have fokus på. Dertil indgår udviklingspotentialer, som indeholder anbefalinger om, hvilke områder Enggården fremadrettet med fordel kan udvikle og have større opmærksomhed på.

Tematikker	Velfungerende fokusområder	Udviklingspotentialer
1. Målgruppen og udvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsat opmærksomhed på karakteren af de unges vanskeligheder. Disse er efterhånden tilpasset Enggårdens ramme, hvilket frigør ressourcer hos personalet til at udføre behandlingsarbejdet. • Løbende evaluering af de unges forløb og tilpasning for at sikre bedst mulig behandling igennem hele forløbet på Enggården. • Fortsat tidligt fokus på overgangen til andre tilbud for at fastholde tidsrammen af Enggårdens tilbud og sikre motivationen hos de unge. 	<ul style="list-style-type: none"> • En stor andel af de unge har ikke-diagnosticerede problematikker, og dertil flere diagnoser. I arbejdet med indsatser til den enkelte unge skal der tages højde for samtlige diagnoser. • Individuel stillingtagen til, om de unge vil profitere af at få forlænget tilbuddet ud over de fastsatte 15 måneder. Dette er især gældende for unge, der ikke har været i stand til at have stabilt fremmøde på Enggården.
2. Rammer for Enggården og behandlingsarbejdet	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsat tilpasning af brugen af tilværelsespsykologi til den enkelte unge, herunder at bruge de ti kompetencer og kompetencehjulet indirekte hvis gavnligt for den unge. • Bevaring af fleksibiliteten i Enggårdens rammer og bevaring af personalenærvær i tilbuddet, som giver tryghed og tillid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udfordringer i den miljøterapeutiske arbejde ved behandling i hjemmet, hvilket også begrænser personalegruppens ressourcer. • Videreudvikling af arbejdet med det psykoedukative aspekt i de unges sygdomserkendelse og adfærd, hvor der stadig opleves udfordringer hos flere af de unge, jf. opsamling

Tematikker	Velfungerende fokusområder	Udviklingspotentialer
	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsættelse af ungegruppen (jf. afsnit Ungegruppen) under de nuværende fleksible rammer, hvor de unge kan fritages for deltagelse. • Fastholde tilpasningen til individuelle behov i behandlingsarbejdet, eks. ved individuelt tilrettelagte skemaer. • Vurdering fra ung til ung om en fortsættelse af kontaktpersonen fra Enggården vil gavne den unge i overgangsforløbet. 	<p>psykoedukation.</p>
<p>3. Enggårdens samarbejde med Holme Nygård</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opmærksomhed på, at alle de unge har et stort skolefravær inden opstart på Enggården og dermed ikke er fagligt alderssvarende. • Fortsættelse af den faglige undervisning, hvor der tages højde for individuelle behov og problematikker, og der udvises fleksibilitet. • Fortsat koordinering og overlevering mellem Holme Nygård og Enggården samt deltagelse på hinandens møder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hurtig ændring af skema efter den unges ønsker, da fraværet ellers ser ud til at stige. • Opmærksomhed på negativ social indvirkning fra andre unge i skoletilbuddet.
<p>4. Enggårdens samarbejde med forældrene</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opmærksomhed på forældreressourcer, og i hvilken grad de har mulighed for at blive 	<ul style="list-style-type: none"> • Opkvalificering af Enggården til Enggården <i>Plus</i>: Større opmærksomhed på og flere

Tematikker	Velfungerende fokusområder	Udviklingspotentialer
	<p>inddraget i behandlingsarbejdet med den unge.</p> <ul style="list-style-type: none">• Fortsat opmærksomhed på at arbejde tæt sammen med forældrene og informere dem, for at fastholde den nødvendige tryghed og tillid til tilbuddet.• Opmærksomhed på udfordringerne i hjemmet og på løsning af konflikter, som kan være en barriere i behandlingsarbejdet med den unge.	<p>ressourcer til at udføre helhedsorienteret behandlingsarbejde, hvor der i højere grad også arbejdes med forældrekompetencer.</p> <ul style="list-style-type: none">• Løbende kommunikation til forældrene om den unges dagsform og udvikling.• Håndtering af modsatrettede ønsker og opfattelser af den unges behov, som kan opstå i samspillet mellem forældre, kommunen og Enggården (jf. afsnit Familieorienteret forløb).• Balancering af arbejdet i hjemmet, i situationer hvor der allerede er andre foranstaltninger igangsat (jf. opsamling om samarbejdet).

5. Enggårdens samarbejde med Kommunen	<ul style="list-style-type: none">• Fortsættelse af den udførlige dokumentation og opdatering, som letter arbejdet for de kommunale sagsbehandlere.• Et fortsat lydhørt samarbejde, hvor erfaringerne fra personalet på Enggården tages med i overvejelserne vedrørende en videre foranstaltning.	<ul style="list-style-type: none">• Forventningsafstemme med eksempelvis den kommunale sagsbehandler om, hvad der er realistisk at opnå af udvikling for den enkelte unge inden for den afgrænsede tidsramme.• Kontaktpersonen ved Enggården får til tider en koordinerende funktion. I den forbindelse bør der være større opmærksomhed blandt de involverede instanser ift. hvem, der har hvilket ansvar.
--	--	--

Bilag

Bilag 1: Unge med fuldt forløb

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
Køn	Pige	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Pige	Pige	Pige	Pige	Pige	Pige	Pige	Pige
Alder ved indskrivning	15 år	17 år	16 år	16 år	17 år	15 år	16 år	15 år	16 år	15 år	16 år	14 år	17 år	17 år	15 år	16 år
Familieforhold	Forældre gift	Forældre gift 2 søskende	Forældre skilt. Bor ved mor	Forældre gift. Én søskende	Forældre skilt Bor hos mor og lillesøster	Forældre skilt	Forældre skilt. Bor hos mor og lillebror	Bor med begge forældre og søstre	Bor med begge forældre. En storebror	Forældre skilt	Bor med mor og far og 2 søskende	Bor med mor og lillebror	Bor med mor og lillebror	Bor med far. To storesøstre	Forældre skilt. Bor med mor. Lillebror bor primært uden for hjemmet	Bor med begge forældre og storebror

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
Tidlige foranstaltninger	Døgna nbring else	Specialt eamet under MST Aarhus	Ingen foransta ltninger	Døgn- anbrin gelse Indlæg gelse på BUC Familie behan dling OPUS	Ingen forans talt ninger inden Enggå rden	Inge prof essio nel støtt e inde n Engg årde n	Henv ist til PPR	Tilkny ttet Cente r for Spisef orstyr relse Indlæ ggelse ved BUC	Henvist til Børn- og Unge- psykiatrien . Fulgt af psykolog og distriktssyg eplejerske. VISO tilkoblet Psykologsa mtaler Mentorord ning	Indlagt på BUC Støttek ontaktp erson	Indlægg elser på BUC OPUS Familie værkste n det Holme Nygård	Henvist til PPR MST Kontak tperso n	Familiebe handlings forløb MST PPR	Støttekont aktpersons ordning	Efterskole Familiebe handling	Henvi st til BUC
Skoleforløbet inden opstart	Har haft en del fravær og har	Mistrivs el i skolen og har igenne	Har ved indskriv ning 2,5 års skolevæ	Var startet på Holme Nygård	Har ikke været i skole i to	Har haft man ge frav	Har gået i speci alkla	Skoleg ang på hospit alets	Længere forløb med skolevægri ng. Har været uden	Massiv skolevæ gring i 3 år	Indskre vet på Holme Nygård ca. et år	Bekymr ende skolefr avær i to år.	Ikke fulgt undervisn ing siden 7. klasse	Har været sygemeldt fra skolen i flere måneder.	Stort skolefrav ær i over 1,5 år. Forsøgt at	Har ikke været i skole i et

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
	i en længe re periode e ikke gået i skole	m længere tid ikke haft et skoletilbud, som hun kunne passe	gring og har i den periode fået hjemme undervisning ca. 10 timer ugentligt	fire måneder inden opstart på Enggård Starter op på HN i forbindelse med udskrivning fra Børne psykiat risk afdelin	år, fordi der ikke har været et passende skoletilbud	ærsdag og er i et halvt år inde opstart på Enggård	sse og er blevet testet for ordblindhed. Ønske ikke at vende tilbage til sin folkeskole	skole under indlæggelse . Ønske i 2 år.	skoletilbud i 1,5 år, og uden produktivt skoletilbud		inden med reduceret skema og sporadisk fremmøde			Inden sygemeldingen massivt skolefravær. Mange skoleskift	starte på efterskole, men stoppet efter 3 uger. Har skiftet skole mange gange	halvt år.

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
				g												
Problematikker	Impulsstyret Lavt selvværd	Lav IQ Sociale	Skolevægring Angst Socialt isoleret	Ingen yderligere problemer	3 år uden skolegang	Lav IQ Kognitive Impulsstyret Selvskade Begrænset skolegang	Kognitivt Kognitive Impulsstyret Enkelt episoder med selvska-	Manglende social kontakt. Lavt selvværd Enkelt episoder med selvska-	Selvskaden og selvmordstanker Svært ved sociale sammenhænge Skolevægring	Socialt isoleret Kognitivt udfordret	Ingen stabil sygdom serkendelse. Isoleret og ingen kontakt til jævnaldrende	Lavt selvværd Sociale udfordringer Ekstremt forhøjet angst og vrede	Sociale og kognitive vanskeligheder Atypisk spisemønstre	Lavt selvværd Mistrivsel Sociale vanskeligheder	Svært ved at imødekomme krav fra andre og lade voksne tage styringen. Presset på hjemmefronten. Er i mistrivsel	Lavt selvværd Socialt udfordringer
Diagnoser ved	ADHD GUA NLD	Aspergers Spise-	Kronisk tarmsygdom	Skizofreni Spise-	Aspergers Tourette	Tilknægtning ADHD Opm	ADHD Opm	Spiseforstyrrelse	Blandet udviklingsforstyrrelse	Social angst	Paranoid skizofreni	Tilpasningsreaktion	NLD GUA Probleme	ADD Depressiv	ADHD Probleme r i	ADD Social fobi

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
indskrivning		forstyrrelse Blandet udviklingsforstyrrelse af specifikke færdigheder Problemer i forbindelse med negative barndomsoplevelser	Ingen udredning ved indskrivning	forstyrrelse OCD Angst	tte ADHD Angst	forstyrrelse Opløsning af familie ved skilsmisse	ærksomheds vanskeligheder afslighe der ie ved skilsmisse	Depressiv Angst	af specifikke færdigheder Opmærksomhedsforstyrrelse uden hyperaktivitet Abnorm separation angst OCD Langvarig depressiv tilpasningsreaktion med blandede emotionelle		ni (psykotisk)	med andre emotionelle symptomer.	r ifm. uddannelse og læsefærdighed		eksekutive funktioner. Specifikke indlæringsvanskeligheder. Familieanamnese med psykisk lidelse eller anden adfærdsmæssig forstyrrelse	Generaliseret angst Spiseforstyrrelse

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
									e symptomer							
Diagnoser ved udredning undervejs i forløbet	Ingen udredning undervejs	Ingen udredning undervejs	Tilpasningsreaktion m. emotionelle symptomer	Ingen udredning undervejs	Ingen udredning undervejs	Ingen udredning undervejs	Ingen udredning undervejs	Ingen udredning undervejs	Forstærkede karaktertræk Angst Tilpasningsreaktion m. adfærdssymptomer og emotionelle symptomer Blandet udviklingsforstyrrelse af specifikke	Genudredning efter endt forløb med mistanke om aspergers.	Ingen udredning undervejs	Udredning afbrudt, mistanke om ADHD.	Social fobi Blandet udviklingsforstyrrelse af specifikke færdigheder Spiseforstyrrelse Andre problemer i forbindelse med opdragels	Ingen udredning undervejs	Ingen udredning undervejs	ADHD

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
									færdigheder r Skizotypisk sindslidelse				esmæssig forsømmelse Familiean amnese med psykisk lidelse eller adfærdsmæssig forstyrrelse			
Misbrug	Hash	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug	Hash	Intet misbrug	Intet misbrug	Hash- og pillemisbrug påbegyndt efter	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug

	UNG A	UNG B	UNG C	UNG D	UNG E	UNG F	UNG G	Ung H	Ung IF	Ung J	Ung K	Ung L	Ung M	Ung N	Ung O	Ung P
								opstart ved Enggården								
Status efter Enggården	Opstart på Gøgler skolen, men går nu på HG flex	Holme Nygaard. Derefter Den Fri Fagskole Sansestormerne	Holme Nygaard	Dalgas-skolen	Holmstrupgaard	Holme Nygaard	Holme Nygaard. Herefter STU	Efterskole	Er i OPUS-behandling. Videreforløb er ikke afklaret.	Ikke afklaret	CSV (Center for Specialundervisning)	Holme Nygaard	Holmstrupgaard	Holmstrupgaard	Hadsten Linieskole	Holme Nygaard

Bilag 2: Unge der er udskrevet før tid

	UNG Q	UNG R	UNG S	UNG T	UNG U	UNG V
Køn	Dreng	Dreng	Pige	Dreng	Dreng	Pige
Alder v. indskrivning	16 år	16 år	17 år	16 år	15 år	16 år
Familieforhold	Bor ved mor	Bor med mor og lillebror	Forældre gift En storebror	Forældre gift	Forældre gift En storebror	Forældre gift Storesøster
Tidligere foranstaltning	OPUS-forløb	Ingen tidligere foranstaltning	Ingen tidligere foranstaltning	Ingen udredning	Ingen tidligere foranstaltning	Indlagt pga. selvmordsforsøg
Skoleforløb inden opstart	Ingen information om tidligere skoleforløb	Massive vanskeligheder med fremmøde	Har færdiggjort folkeskolen. I gang med VUC	Intet passende skoletilbud siden 4. klasse. Har max gået i et skoletilbud 1 måned	Hjemmeundervisning og siden efterskole. Intet skoletilbud i et halvt år inden opstart	Efterskole som hun stopper på pga. selvmordsforsøg
Problematikker	Ingen yderligere problematikker	Ingen yderligere problematikker	Sociale Mangler forståelse for reaktioner	Socialt isoleret Intet skole-tilbud siden 4. kl.	Selvskadende Skolefobi Suicidaltanker	Spiseproblematikker Selvskadende
Diagnose(r)	Paranoid skizofreni	ADHD Aspergers	Atypisk autisme Spiseforst.	ADHD GUA Angst Depression	Angst Personlighedsforstyrrelse	Belastningsreaktion Blandet OCD-tilstand ADHD

	UNG Q	UNG R	UNG S	UNG T	UNG U	UNG V
Misbrug	Intet misbrug	Hash	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug	Intet misbrug
Opholdslængde	5 mdr.	8 mdr.	11 mdr.	7 mdr.	9 mdr.	6 mdr.
Grunde til frafald	Skizofreni var gået i udbrud, og blev meget psykotisk efter opstart, hvilket førte til isolation i hjemmet.	Var ikke indstillet på forløbet og ville hellere arbejde.	Ønskede at starte på HF i stedet.	MST anbefalede en anden løsning på grund af skolevægning.	Lukkede sig inde i hjemmet, Enggårdens kunne kun udføre arbejdet i begrænset omfang	Selvskadende, var kommet i en dårlig periode, hvor hun bl.a. blev indlagt.

Bilag 3: Formål, mål og opfølgning med de unges forløb på Enggården

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
UNG A	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte i at have faste og tydelige rammer for at kunne fastholde en kontinuerlig og indholdsrig hverdag • Behov for tæt voksenkontakt, til guidning og støtte for at tillære nye adfærdsmønstre • Hjælp til at opnå indsigt i sig selv, sine vanskeligheder og egne grænser • Vurderes sårbar og til at have brug for omsorg og opmærksomhed 	<ul style="list-style-type: none"> • Opnå at være nærværende og holde ud at være i nuet • Opnå større selvværd • Tilegnelse af praktiske dagligdagsfærdigheder, som forberedelse til voksenliv i selvstændig bolig • Større sygdomserkendelse og accept af egne vanskeligheder 	<ul style="list-style-type: none"> • Har fået tilegnet sig en række strategier til at holde tempoet nede og finde ro i nuet og være afslappet • Selvværdet styrkes, når hun mestrer udfordringerne i sit nye liv • Bor med kæreste og klarer selv dagligdags gøremål • Prioriterer sine ressourcer på skolen. • Enggården vurderer, at hun er blevet mere realistisk og bevidst om, hvad hun kan overskue i hverdagen
UNG B	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte til at trives socialt • Støttes til at trives i skolen 	<ul style="list-style-type: none"> • Styrkelse af sociale kompetencer • Styrkelse af selvværd • Øge forståelsen for egne vanskeligheder • Stabilisering af skolegang 	<ul style="list-style-type: none"> • Hun oplever, at tage flere chancer på det sociale felt end tidligere. Omvendt tager hun aldrig initiativ til kontakt med andre unge og er stadig ubalanceret i samværet

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
			<ul style="list-style-type: none"> Enggården har arbejdet edukativt med at styrke den unges selvværd, samt samtaler om diagnoser, hvilket synes virksomt. Hun har dog stadig vanskeligt ved ændringer Stabilt fremmøde på Holme Nygaard
UNG C	<ul style="list-style-type: none"> Støtte til en sund udvikling og trivsel med sine vanskeligheder Mere målrettet behandling Støtte til at trives i skolen Opnå redskaber til at tackle egne udfordringer 	<ul style="list-style-type: none"> Støttes i at få indsigt i og erkendelse af egne vanskeligheder og kompetencer Støttes i at få en overskuelig hverdag Støttes i at komme i gang med skoleundervisning også sammen med andre 	<ul style="list-style-type: none"> Der er arbejdet med at finde metoder til at få ham hjemmefra, bl.a. et ratingskema.²⁰ Han er blevet bedre til at nuancere Arbejde med ugeskemaer og planer for at give mest mulig støtte og struktur i hverdagen. Stadig svært for ham at møde op på Enggården og i skolen Han har været til sine eksamener, selvom det var svært at beholde

²⁰ Rating-skema anvendt for at give ham metoder til at vurdere sin smerte, da han har et ustabil fremmøde på Enggården.

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
			energien og motivationen <ul style="list-style-type: none"> • Begår sig fint med de andre unge, dog har han svært ved selv at tage kontakten
UNG D ²¹	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte i den sociale ageren, hjælpe ift. refleksion over dette • Give redskaber til, hvordan hun bedst kan agere sammen med andre jævnaldrende 	<ul style="list-style-type: none"> • Opnår indsigt og forståelse for, hvilken struktur der er gavnlig for hende • Udvikling af sociale kompetencer • Turde spise mad, som andre har tilberedt samt spise sammen med andre 	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilt fremmøde med reduceret skema • Har fået et mere nuanceret billede af sin egen formåen • Har igennem Enggårdens aktivitetsture opøvet sine sociale kompetencer • Har udvidet sin forståelse af egne vanskeligheder • Har fået mere selvtillid og udviklet sit selvbillede • Stadig udfordrende at spise steder, hun ikke er vant til og at røre ved fødevarer fra køleskabet. Hun spiser

²¹ Den kommunale handleplan for Ung D er ikke modtaget, hvorfor at punkterne er dannet ud fra gengivelsen i den individuelle plan.

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
			uproblematisk af den mad, der serveres på Enggården
UNG E	<ul style="list-style-type: none"> • Øgede kompetencer til at kunne klare sig i voksenlivet 	<ul style="list-style-type: none"> • Støttes i at få indsigt i egne vanskeligheder, herunder diagnoser og hvilken betydning disse har • Støtte til at arbejde med og forholde sig til eget misbrug • Støttes til at få en hensigtsmæssig døgnrytme ift. at skulle følge et dagtilbud herunder skole • Opøve praktiske færdigheder mhp. At blive rustet til voksenlivet 	<ul style="list-style-type: none"> • Har en oprigtig interesse i at forstå sine vanskeligheder og er lydhør over for personalets iagttagelser og refleksioner • Har haft flere rygepauser og har reduceret sit misbrug betydeligt • Har en god forståelse for sit søvnbehov, men har svært ved at efterleve det, og svært ved at komme op og af sted om morgenen • Igennem tilværelsespsykologiens temaer har han øvet sig på praktiske gøremål i hjemmet
UNG F	<ul style="list-style-type: none"> • Øget indsigt i egne vanskeligheder • Opnå redskaber til på sigt at blive i 	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte til at blive på Enggården, når det bliver svært 	<ul style="list-style-type: none"> • Den unge forlader nu sjældent Enggården og gør i de enkelte

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
	stand til at få en mere selvstændig tilværelse	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte til at følge strukturen på Enggården • Opnå tillid • Tilegnelse af mere hensigtsmæssige strategier, når tingene bliver svære 	<p>tilfælde opmærksom på det fra morgenen²²</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremmødet for den unge er steget markant • Benytter sig meget af en mestringsstrategi, hvor hun ikke lader andre komme tæt på. • Kan i begrænset omfang snakke om svære situationer • Benytter fortsat uhensigtsmæssige strategier i svære situationer
UNG G	<ul style="list-style-type: none"> • Støttes i stabil skolegang • Støttes i social udvikling • Støttes i at få erkendelse om sin sygdom • Støttes i at sætte ord på følelser og lære at udtrykke disse • Lære at køre i bus til og fra 	<ul style="list-style-type: none"> • Støttes i at udvikle sig inden for det sociale felt • Tilegnelse af praktiske dagligdags færdigheder, som forberedelse til voksenlivet • Støtte til at udvikle sig fagligt • Øget indsigt i hvad det vil sige at 	<ul style="list-style-type: none"> • Gør i større grad brug af at evaluere situationer på en hensigtsmæssig måde ved at snakke med medarbejdere • Har brug for støtte til dagligdags gøremål samt praktisk bistand. Har brug for en person, der kan hjælpe

²² Tidligere sås det, at Ung F i svære situationer forlod Enggården uden at give besked.

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
	Enggården (Bustræning)	have en ADHD-lignende problematik, og opnå forståelse for, hvilken betydning dette har for fremtidigt liv	ham med at strukturere dagene <ul style="list-style-type: none"> • Fortsættelse på Holme Nygaard med uændret timetal • Udvikler sig stadig personlighedsmæssigt. Har opbygget tillid, og tør vise, han har lavt selvværd og personlighedsmæssige udfordringer
Ung H	<ul style="list-style-type: none"> • At få genetableret et godt ungdomsliv • At få gendannet et socialt netværk • At den unge får en fortrolig at tale med • At få en stabil skolegang • At den unge opretholder en god kontakt til forældre og søskende • At den unges sundhedsmæssige trivsel højnes 	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge får genoptaget en dagligdag med skolegang • Udvikling og anvendelse af sociale kompetencer • Vedligeholdelse af en god sundhedsmæssig tilstand, hvor der fortsat arbejdes med spiseforstyrrelsen • At den unge arbejder med sit misbrug og tillærer andre strategier 	<ul style="list-style-type: none"> • Har haft en hårdt belastet periode, hvilket er gået ud over hendes koncentration, og hun har fået sværere ved at følge med i undervisningen • Dygtig til at bruge sine sociale kompetencer, men har isoleret sig fra størstedelen af de unge på Enggården • Spiser det aftalte på Enggården. Derhjemme spiser hun ikke

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
			<p>tilstrækkeligt og har tabt sig på det sidste</p> <ul style="list-style-type: none"> • Misbruget er tiltagende
Ung I	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre personlig udvikling • Sikre sundhed • Skabe forudsætningerne for et selvstændigt voksenliv • Behov for faste rutiner i hverdagen • Styrke af selvværd og selvtillid 	<ul style="list-style-type: none"> • At få et stabilt fremmøde på Enggården • Finde mere hensigtsmæssige strategier end selvskade til at håndtere sine følelser • Få et socialt liv uden for hjemmet 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne i den sidste periode ikke indgå i strukturen på Enggården og fik i stedet hjemmebesøg • Selvskadende adfærd eskaleret det sidste halve år. Er kun i få tilfælde lykkedes at få hende til at gå imod impulserne • Har bevaret kontakten til nogle af de andre piger i den periode, hun ikke har været på Enggården
Ung J	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge kommer i trivsel • Reducering af angst • At den unge kan indgå i sociale sammenhænge og skabe positive sociale relationer • At den unge kommer i skole 	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge får flere timer på Holme Nygård • At den unge kan deltage i fredagsaktiviteter • At den unge selv kan gå ind og sætte sig i stuen om morgenen 	<ul style="list-style-type: none"> • Har fået en ekstra time på Enggården én gang • Har deltaget i fredagsaktiviteterne én gang • Den unge kan med støtte fra personalet sætte sig ind i stuen om

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge selvstændiggøres og frigøres fra forældre • At den unge kan tage bussen 	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge kan spise frokost på Enggården • At den unge går en tur en gang om dagen 	<p>morgenen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den unge spiser dagligt frokost på Enggården • En gang om ugen går hun selv, ellers har hun sin mor med på turene
Ung K	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge undgår isolation i hjemmet og møder på Enggården • At den unge skaber en relation til sin kontaktperson på Enggården • Støtte i forhold til at få en forudsigelig og struktureret hverdag • Opnå kontakt med jævnaldrende 	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge kommer på Enggården • At den unge følger sit skoletilbud på Holme Nygård • At den unge bevarer kontakt til Enggården/kontaktpersonen under sygemeldinger • Følge en individuel tilrettelagt struktur • Træning af sociale kompetencer med jævnaldrende • At den unge bliver mere selvstændig på Enggården og Holme Nygård 	<ul style="list-style-type: none"> • De dage, hvor den unge har symptomer, har det været svært for hende at møde op på skolen. Er dog i stand til at tilbringe tid på Enggården frem for at tage direkte hjem • Den unge har ikke længere sygemeldinger fra Enggården På enkelte dage kan kontaktpersonen besøge hende i hjemmet • Den unge har været meget stabil i sit fremmøde og er opsøgende og udadvendt i dagligdagen

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
			<ul style="list-style-type: none"> • På grund af større overskud og tryghed udviser den unge større interesse for de andre unge. Hun tager ikke selv initiativ til kontakt, men trives med at andre indleder en samtale med hende • Den unge går selv til og fra skole og Enggården. Hun hjælper selvstændigt og er blevet tryk i omgivelserne
Ung L	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge kommer i en positiv udvikling • Styrket selvværd • Opbygge et tilhørsforhold til miljøerne • Blive bedre til at mærke sine egne grænser og til at sige til og fra 	<ul style="list-style-type: none"> • At følge strukturen på Enggården • At udvikle sociale kompetencer • At udvikle bedre indre styring 	<ul style="list-style-type: none"> • Har på nuværende tidspunkt et stabilt fremmøde. Hun forlader i mindre grad stedet uden at give besked • Har fået en veninde på Enggården og har taget initiativ til sociale aktiviteter på Enggården. Udviser generelt bedre forståelse for andre mennesker

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
			<ul style="list-style-type: none"> • Er blevet langt bedre til at arbejde målrettet med egen indre styring
Ung M	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre trivsel i hverdagen • Få den unge ud af hjemmet og ud på Enggården • Få den unge i gang med et skoletilbud 	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge kommer ud af hjemmet • At den unge møder op på Enggården • At deltage i en samling med andre unge på Enggården • At deltage i en individuelt tilrettelagt struktur på Enggården • Opbygge andre rutiner ifm. kost og motion • At blive bevidst om egne ønsker for fremtiden ift. bolig og beskæftigelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltager på Enggården og indgår med de andre unge i aktiviteterne • Den unge møder op på Enggården og deltager i en individuelt tilrettelagt struktur • Har ikke været motiveret og haft overskuddet til at arbejde med kost og motion. Har svært ved at tillægge sig nye strategier i forbindelse hermed • Åben over for at være i et støttet tilbud med andre unge, der minder om hende selv • Ønsker ikke at flytte hjemmefra foreløbig
Ung N	<ul style="list-style-type: none"> • Den unge skal passe sin skole • Den unge skal opnå en forståelse og 	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilt fremmøde på Enggården • Få indblik i sin diagnose og 	<ul style="list-style-type: none"> • Har haft et noget svingende fremmøde, men hun har fået mere

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
	<p>accept af sin diagnose og vanskeligheder, samt redskaber til at tackle vanskelighederne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skal have bearbejdet sine forældres skilsmisse • Opnå redskaber til at tackle hverdagen i hjemmet 	<p>vanskeligheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • I samarbejde med personalet skal den unge arbejde med forståelse af sin rolle og adfærd i relationer til de andre unge på Enggården • At blive i stand til at følge et individuelt tilrettelagt skema • At den unge hjælpes i de færdigheder, det kræver at bo i egen bolig 	<p>overblik og dermed møder hun også mere stabilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den unge er blevet mere afklaret med sine vanskeligheder og er villig til at tage imod hjælp • Har fået etableret en fin balance i samværet med de andre • Forbedret struktur og døgnrytme, som afspejles i fremmøde og overskud. • Der er lavet ugeskemaer med faste gøremål. Den unge har ikke haft overskuddet til at følge skemaerne
Ung O	<ul style="list-style-type: none"> • Brug for støtte til at få hjælp med de problemer og vanskeligheder, hun oplever i hverdagen • Hjælp til skolen, de sociale spilleregler og at imødekomme krav fra andre 	<ul style="list-style-type: none"> • At den unge kommer på Enggården og følger den struktur, der er tilrettelagt for hende • At udvikle en bedre styring ift. ADHD • At hun bliver klogere på, hvad hun 	<ul style="list-style-type: none"> • I det sidste halve år er fremmødet begrænset til 5-6 gange. Den unge har store problemer med sin døgnrytme • ADHD'en fylder stadig meget for den unge, der har svært ved at tage

	Overordnet formål med henvisning til Enggården jf. kommunal handleplan	Mål i individuelplan udarbejdet af Enggården	Opfølgning på målene
	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre den unges udvikling, sundhed og trivsel i hverdagen • Behov for støtte og omsorg til at bearbejde sorgen og vreden over de svigt, hun har været udsat for. • Skal have et godt og sundt fritidsliv 	<p>vil beskæftige sig med i fremtiden</p>	<p>nye og mere hensigtsmæssige strategier i brug. Hun følger ikke sin medicinske behandling, hvilket har konsekvenser for hendes overblik, impulsive handlinger og koncentration</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremadrettet skal den unge fortsætte på Hadsten Linieskole. Der er en forventning om, at hun tager et stort ansvar for opholdet
Ung P	<ul style="list-style-type: none"> • Fremme trivslen • Mindske angst • Øge deltagelse i skoletilbud • Øge sociale kompetencer • Fremme accept og forståelse for ADD • Øge selvværd • Komme over spiseforstyrrelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • At forstå sin ADHD og lære at leve med ADHD • At få et normalt forhold til at have angst • At rumme og korrigere tanker, hun får omkring, hvad andre tænker om hende, så hun kan deltage i sociale sammenhænge 	<ul style="list-style-type: none"> • Kendskab til symptomer og nemmere ved at sortere i disse • Kan på eget initiativ mestre en situation, der tidligere var angstprovokerende • Kan rumme og korrigere bekymringstanker i samtaler med andre

Bilag 4: Individuelle målinger af resultatdokumentation før databrud 2013

Resultatdoku- mentation	Ung	Resultatdokumen- tation start	Resultatdokumen- tation mål	Resultatdokumen- tation slut
Udadreagerende adfærd	UNG A	1	0	1
	UNG B	3-4	1-2	2
	UNG C	1	0	0
	UNG E	2	1	1
	UNG F	2	1	2
	UNG G	1	1	1
	Gennemsnit	1,8	0,8	1,2
Indadvendt adfærd	UNG A	0	0	1
	UNG B	3-4	2	2
	UNG C	3	1	3
	UNG E	4	2	1
	UNG F	3	1	1
	UNG G	1	1	0
	Gennemsnit	2,4	1,2	1,3
Selvskadende adfærd	UNG A	2	1	0

Resultatdokumentation	Ung	Resultatdokumentation start	Resultatdokumentation mål	Resultatdokumentation slut
	UNG B	3	1	2
	UNG C	0	0	0
	UNG E	3	1	2
	UNG F	2	0	1
	UNG G	0	0	0
	Gennemsnit	1,7	0,5	0,8
Fritidsforhold	UNG A	2	1	1
	UNG B	1-2	0	2
	UNG C	1	0	1
	UNG E	3	1	2
	UNG F	3	1	2
	UNG G	2	1	1
	Gennemsnit	2,1	0,7	1,5
Venskaber	UNG A	4	1	1
	UNG B	4	2	2

Resultatdoku- mentation	Ung	Resultatdokumen- tation start	Resultatdokumen- tation mål	Resultatdokumen- tation slut
	UNG C	1	0	0
	UNG E	3	1	1 ²³
	UNG F	3	1	2
	UNG G	1	0	1
	Gennemsnit	2,7	0,8	1,2
Selvhjulpenshed	UNG A	1	0	0
	UNG B	2-3	0-1	1
	UNG C	1-2	0	1
	UNG E	3 ²⁴	Mangler ²⁵	2
	UNG F	1	1	1
	UNG G	2	1	1
	Gennemsnit	1,8	0,5	1
Kommunikation	UNG A	3	1	1
	UNG B	4	2-3	2

²³ Denne vurdering er foretaget retrospektivt efter Ung E er stoppet på Enggården

²⁴ Denne vurdering er foretaget retrospektivt efter Ung E er stoppet på Enggården

²⁵ Denne vurdering har ikke været muligt at udføre retrospektivt.

Resultatdoku- mentation	Ung	Resultatdokumen- tation start	Resultatdokumen- tation mål	Resultatdokumen- tation slut
	UNG C	2	0	1
	UNG E	3	1	2
	UNG F	1	1	1
	UNG G	3	1	2
	Gennemsnit	2,7	1,1	1,5

Livsduelighed	UNG A	3	1	1
	UNG B	3	2	2
	UNG C	1	0	2
	UNG E	2	1	1
	UNG F	3	1	2
	UNG G	3	1	2
	Gennemsnit	2,5	1	1,7

Bilag 5: Individuelle målinger af resultatdokumentation efter databrud 2013

Resultatdoku- mentation	Ung	Resultatdokumen- tation start	Resultatdokumen- tation mål	Resultatdokumen- tation slut
Udvikling og adfærd	UNG H	2	2	2
	UNG J	3	2	2
	UNG K	3	3	2
	UNG L	3	2	2
	UNG N	3	2	2
	Ung O	3	2	2
	Ung P	3	2	1
	Gennemsnit	2,9	2,1	1,9
Fritidsforhold og venskaber	UNG H	3	3	3
	UNG J	3	2	2
	Ung K	4	4	4
	UNG N	1	1	1
	UNG O	2	1	1
	Ung P	2	2	1
	Gennemsnit	2,5	2,2	2

Bilag 6: Individuelle målinger af resultatdokumentation, gældende både før og efter databrud

Resultatdoku- mentation	Ung	Resultatdokumen- tation start	Resultatdokumen- tation mål	Resultatdokumen- tation slut
Familieforhold	UNG A	2	1	0
	UNG B	2	0	2
	UNG C	0	0	1
	UNG E	2	1	0
	UNG F	2	1	1
	UNG G	2	1	2
	Ung H	3	2	3
	Ung J	1	1	1
	Ung K	2	1	1
	Ung N	3	2	2
	Ung O	3	2	2
	Ung P	1	0	0
	Gennemsnit	1,9	1	1,3
Skole	UNG A	2	0	1
	UNG B	4	1-2	0

Resultatdoku- mentation	Ung	Resultatdokumen- tation start	Resultatdokumen- tation mål	Resultatdokumen- tation slut
	UNG C	2	0	2
	UNG E	4	2	1
	UNG F	3-4	1	1
	UNG G	3	1	2
	Ung H	3	2	3
	Ung J	3	2	1
	Ung K	4	4	4
	Ung L	2	1	2
	Ung N	3	2	2
	Ung O	4	3	2
	Ung P	3	2	2
	Gennemsnit	3,1	1,7	1,8
Sundhedsforhold	UNG A	2	1	1
	UNG B	1-2	0	2
	UNG C	1	0	1
	UNG E	3	1	2

Resultatdoku- mentation	Ung	Resultatdokumen- tation start	Resultatdokumen- tation mål	Resultatdokumen- tation slut
	UNG F	2	1	1
	UNG G	2	1	2
	Ung H	4	3	3
	Ung J	1	1	1
	Ung K	3	3	3
	Ung N	3	3	3
	Ung O	0	0	0
	Ung P	2	2	1
	Gennemsnit	2	1,3	1,7

Bilag 7: Kompetencehjulet

Kompetencehjulet

Tilværelsespsykologiske grundkompetencer versjon 3.1 B
© Preben Bertelsen, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet

- Beskriv et mål**
Skrives i centrum af hjulet. Husk at i ethvert trin af processen kan man overveje om målet skal ændres.
- Vælg f.eks. tre kompetencer til at belyse projektet**
For hver kompetence: Giv en overskrift for hvordan den kan bruges til at nå målet. Skrives i yderste cirkelring.
- Beskriv det nærmeste skridt der kan tages inden for hver kompetence**
Beskriv i den mellemste cirkelring, det nærmeste skridt eller den næste øvelse så konkret som muligt, inden for hver af de tre kompetencer.
- Vurdér nærmeste skridt ved hjælp af tallene.**
Sæt kryds - hvis der er to, der vurderer, kan man bruge kryds og bolle, og så sammenligne.

Det betyder tallene i skabterne

Sikr ikke	I nogen grad	I høj grad
0	1	2
3	4	5

- Vil** (at styrke egenmotivation)
- Vil du gerne [overskrift?]
 - Kan du også mærke en modvilje mod [overskrift?]
 - Kunne det være godt at ændre noget ved [overskrift?]
- Kan** (at styrke tillid til egen mestring)
- Kan eller ved du det, der skal til mht [overskrift?]
 - Hvad er svært mht. [overskrift?]
 - Ville det være godt at kunne eller vide noget nyt eller andet mht. [overskrift?]
- Ydre muligheder** (at styrke tilværelsesmuligheder)
- Kan du få øje på **ydre muligheder eller øvebaner** mht [overskrift?]
 - Kan du f.eks. på ydre forhindringer i at øve dig mht [overskrift?]
 - Kan du selv være med til at lave nogle nye ydre muligheder eller øvebaner mht. [overskrift?]
- Blive mødt** (at styrke hjælp, anerkendelse, samarbejde)
- Bliver du **mødt** af andre mht [overskrift?]
 - Oplever du også at du på nogle punkter ikke bliver mødt mht [overskrift?]
 - Hvad skulle til for at blive mødt på en anden eller bedre måde mht [overskrift?]
- Gør** (at styrke faktisk handling og indsats)
- Går du rent faktisk nu eller i nærmeste fremtid i gang med at gøre noget ved [overskrift?]
 - Hvilke indre eller ydre forhindringer kan du se mht at få gjort noget ved [overskrift?]
 - Hvordan kan du selv være med til at overvinde disse forhindringer [overskrift?]

